Український Народний Союз
75 років
Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 50. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го БЕРЕЗНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 18, 1969 No. 50. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 17 березня 1969

В АМЕРИЦІ

НІКСОН ЗАКЛИКАЄ ДОПОМОГТИ тим безробітним, які довший час не мають праці. Президент, промовляючи на прийнятті Крайового Союзу Бизнесменів, організації, яка шукає праці в 125-ох метрополітанських районах для довготермінових безробітних. Голова цієї організації Генрі Форд другий звітував, що затруднено 145,000 робітників, з чого 87,000 ще й досі працюють на нових місцях. Президент Ніксон сказав, що ця програма має повну підтримку Уряду. Ніксон сказав, що цю програму треба б поширити і на менші міста, в яких існує проблема безробіття.

КУБИНСЬКИЙ ДИКТАТОР ФІДЕЛЬ КАСТРО, промовляючи майже дві години на телевізії, признався до того, що очолювана ним Комуністична Партія мусить розв'язати різні проблеми економічні, політичні і соціяльні. Він говорив про злочинність молоді, про злочини дорослих, прогули в праці та щораз більшу неграмотність. Велике число учнів не переходить до вищих кляс, і відносно велике число дітей взагалі не користає зі шкільного навчання. Кастро обіцяв гостріші закони для злочинців, включно до смертної кари. Комуністична Партія не має інтелігенції, і люди з освітою шістьох кляс народної школи керують продукційними центрами, що затруднюють сотки тисяч робітників.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ВИЯВИВ НА ПРЕСОВІЙ конференції, що видатки на оборону будуть зменшені на 2.5 більйона дол., в порівнянні з тією сумою, яку запропонував президент Джансон. Президент Джансон запропонував був на оборону 80.2 більйона дол. Новий секретар оборони Мелвін Р. Лерд має предложити свій проєкт оборонного бюджету, який має бути на 2.5 більйона дол. менший від запропонованого Джансоном. Журналісти запитували Президента, чи не можна б внаслідок меншого оборонного бюджету зліквідувати 10-відсотковий прибутковий надподаток. Ніксон відповів, що це можна буде вирішити аж тоді, коли готовий буде проєкт цілого федерального податку.

ЗСА ПЕРЕВИЩУЮТЬ СССР в космічних осягах. Ця перевага ще збільшилася після успішного кружляння довкола Землі астронавтів Аполло 9. І так ЗСА мають досі 19 летів астронавтів довкола Землі, а СССР — 12; летів із більше як одним астронавтом ЗСА — 13, СССР — 3; летів довкола Місяця ЗСА — 1, СССР — 0; летів астронавтів в космосі ЗСА 3,938 годин, СССР — 868; 35 американців літали по космосі, совєтських астронавтів — 17; американці 10 разів „мандрували" по космосі, совєтські астронавти 3 рази; американці були 13 годин поза кабіною в космосі, совєтські астронавти — 40 мінут; американці 8 разів зустрічалися з космічними кораблями в космосі, СССР — 3; маневрування космічним кораблем: ЗСА — 14, СССР — 3.

В МИНУЛОМУ РОЦІ КОНГРЕСМЕНИ витратили на подорожі по чужих державах 750.000 дол. Рекорд здобув конгресмен демократ Портер Гарди з Вірджінії, який відвідав на державний кошт Европу, Південну Америку й Південний Пацифік. Був у 19-ох державах, він очолював Палатну Підкомісію Збройних Сил. Конгресмен Гарди не старався про перевибір, і хотів скористати з можливости побачити світ за державні гроші. Його подорожування коштувало державну скарбницю 8,453 дол. Підкомісія витратила на подорожі в минулому році 61,178 дол. Деякі конгресмени їздили за кордон три або чотири рази. Там часто вони видають валюту тих держав, які вони відвідують, а не доляри.

У СВІТІ

ЗБРОЙНА СУТИЧКА МІЖ СССР І КОМУНІСТИЧНИМ КИТАЄМ ВІДНОВИЛАСЬ на Далекому Сході на тому самому Даманському чи пак Ченпао острові, де 2 березня ц. р. згинув 31 совєтський вояк. В минулу суботу 15 березня совєтські вояки знову звели бій із китайцями, про чому — як твердить совєтський офіційний комунікат, большевики виперли китайців з острова. Обидві сторони знову обмінялись протестаційними заявами з взаємними закидами щодо „провокації".

У ПАРИЖІ ЗАКІНЧИЛИСЬ дводенні наради лідерів Франції і Західньої Німеччини. З німецької сторони приявними були канцлер Курт Георг Кізінґер, міністер закордонних справ Віллі Брандт і міністер економіки д-р Карль Шіллер, а від французів — президент де Голль, прем'єр Моріс Кув де Мюрвіль, міністер закордонних справ Мішель Дебре і міністер фінансів Франсуа Ортолі. За заявами обох сторін — розмови були дуже „щирі й одверті", але потвердили тільки давню розбіжність поглядів на справу допущення Британії до Европейської Економічної Спільноти та на міжнародні валютові проблеми.

СОВЄТИ ЗАПРОТЕСТУВАЛИ перед Західньою Німеччиною за ніби-то фальшиве з'ясовування позиції СССР в справі Західнього Берліну. Речник совєтської амбасади в Бонні А. І. Богомолов склав перед журналістами заяву, в якій закинув західньо - німецькому урядові фальшиве інтерпретування інтервенції совєтського амбасадора Семьйона Царапкіна в недавньому гострому конфлікті між Західньою і Східньою Німеччиною з приводу виборів президента Західньої Німеччини в Західньому Берліні. Богомолов твердить, що Москва завжди солідаризувалась із Східньою Німеччиною і ніколи „не втручалась" в її політику супроти Бонну.

ЧЕСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ОБУРЕНЕ проти власного уряду, який дав себе стероризувати Москвою і не вислав приготованої вже делеґації на конгрес комуністичної партії Югославії. 5.000 чеських студентів уладили маніфестацію приязни перед югославською амбасадою у Празі.

НОВИМ ПРЕМ'ЄРОМ ЮГОСЛАВІЇ СТАВ 49-річний словінець, Мітья Рібічіч, відомий з своїх поступових поглядів, прихильник демократизаційних реформ. Конґрес югославської компартії схвалив реформу її керівних органів згідно з пропозицією Тіта, увівши в життя 11-членне Екзекутивне Бюро й 52-членну Президію. Тіто має 77 років і та реформа ніби має ґарантувати тяглість влади компартії і її колективного проводу.

ПАКІСТАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ МОХАММЕД АЮБ ХАН ПОГОДИВСЯ з лідерами опозиції щодо розписання демократичних виборів до пакістанського парляменту. Сам він заявив, що зречеться влади з кінцем цього року. Аюб Хан перевів чотириденні наради з лідорами опозиції. Один з тих лідерів, колишній міністер закордонних справ Зульфікар Алі Бутто збойкотував ті наради і вимагає негайної резиґнації президента.

Уряд Ніксона плянує обмежену протиракетну оборону

Вашингтон. — 14-го березня президент Ніксон заявив на пресовій конференції, що проситиме, щоб Конгрес затвердив дещо змінену протибалістичну ракетну систему, яка, на його думку, є „вітальною для безпеки й оборони ЗСА і також є в інтересі миру в цілому світі": Програму Сентінел схвалив був минулого року Конгрес, але вона викликала спротив і гострі дебати, і тому Президент, розглянувши всі арґументи „за" і „проти", вирішив її здійснювати в дещо зміненій формі. Президент ствердив, що СССР вже здійснив довкола Москви свою оборонну ракетну систему, тому не мають слушности ті, які твердять, що американська протиракетна оборона буде провокацією СССР. СССР продовжує розбудовувати свою протиракетну оборону на суші та збільшує свої ракетні можливості на підводних човнах. Наша оборонна протиракетна система викликана загрозою з боку СССР і Комуністичного Китаю, який за кілька років матиме далекосяжні атомові ракети, якими може загрожувати ЗСА. Теперішня оцінка встановляє, що побудова зміненої протиракетної оборони мала б коштувати від $6-ох до $7-ох більйонів. Під час будови цієї системи постійно будуть контролювати, чи робиться стільки, скільки треба, не забагато і незамало. Президент при кінці своєї заяви в справі цієї оборонної системи сказав, що він бере до уваги такі чинники, як кошти, технічні можливості, вплив на переговори про обмеження атомової зброї, моральний вплив на американський нарід та безпеку ЗСА в цій небезпечній атомовій добі. Президент закінчив заяву про своє рішення в цій справі так: „Я обміркував всі ці фактори. Я глибоко співчуваю з затереженнями приватних осіб і членів Конгресу, щоб ми робили тільки те, що конечне для державної оборони. І тому я рекомендую тільки основну мінімальну програму нашої оборони. Це є мій обов'язок Президента дійсно виконати те, що конечне, а не менше".

Секретар скарбу обіцяє сповільнити темп економічного збільшення

Вашингтон. — Секретар скарбу Дейвід М. Кеннеді, промовляючи на конференції директорів в справі ощадностевих бондів, заявив, що Уряд всіми засобами старатиметься сповільнити темп збільшення економіки. Він висловив невдоволення з того приводу, що бизнесмени ведуть і надалі інфляційну політику та започали ще збільшення інвестицій на суму 13.9 відсотка. Дейвід М. Кеннеді сказав, що Уряд свідомий того, що завелике сповільнення темпу може спричинити економічну знижку. Уряд діятиме обережно, щоб таки сповільненням економічного збільшення сповільнити інфляційний тиск. Три автомобільні фірми в Дітройті плянують витратити цього року на 30 відсотків більше як в 1968 році, що буде дальшим збільшенням інфляції. Секретар скарбу не вдоволений з цього, він знає, що покищо не видко ще слідів сповільнення в економіці.

В летунській катастрофі у Венесуелі згинуло 150 осіб

Маракайбо, Венесуеля. — В неділю 16-го березня літак венесуельської летунської лінії "ВІАСА" DC-9 відлетів із місцевого летовища о год. 11:45 перед полуднем в напрямі на Флориду і дві мінути пізніше з невідомих причин впав на передмістя Ля Коруба, спричинюючи смерть принаймні 150 осіб і поранення 100 осіб. Літак впав на густо заселене місце, спричинив пожежу 7-ох домів, розбив авта й автобус й нищачи все на просторі кількох бльоків. На літаку були 83 особи разом із залогою, всі вони згинули. Решта вбитих і всі поранені були між людьми на землі. Родина Родріґез з 5-ох осіб їла обід, коли сталася ця катастрофа, в якій всі вони згинули, бо літак вдарив в їхній дім. Це найбільша летунська катастрофа. Місцевий шпиталь перемінився в трупарню з 150 тілами жертв цієї катастрофи.

Ще тільки два тижні часу на зголошення на стипендії УНС

Джерзі Сіті. — Стипендійна Комісія Українського Народного Союзу пригадує що реченець приймання зголошень на стипендії Українського Народного Союзу на академічний рік 1969 - 1970 кінчається з днем 31-го березня і подань на стипендії, одержаних після цієї дати, вже не розглядається. Український Народний Союз, згідно з рішенням 25-ої своєї конвенції в 1962-му році, створив окрему Стипендійну Комісію, яка тепер щорічно приділяє три стипендії в сумі дол. 1,000,600 і 400 трьом українським студентам американських і канадійських високих шкіл. Стипендії признається тільки тим студентам, що є членами УНСоюзу, а з-поміж них перщенство мають ті, що студіюють славістику із спеціяльним узглядненням україністики, політичні науки, журналістику та правничі або педагогічні науки. Дальше, у приділюванні стипендій береться на увагу перш за все успіхи студента в науці, його матеріяльні потреби та його активність у будь-якій українській національній молодечій чи студентській організації, як і загальну активність в громаді. Подання на одержання стипендії треба вносити на окремих формулярах, що їх можна одержати в Головній Канцелярії УНСоюзу безпосередньо, чи за посередництвом секретаря свого Відділу УНС.

Ніксон не квапиться до зустрічі з Косиґіним — узалежнює відкликання військ з В'єтнаму від поведення комуністів

Вашингтон. — Президент Ніксон заявив на своїй останній пресовій конференції в п'ятницю 14 ц. м., що треба розрізнювати розмови з СССР від переговорів на вищому рівні, себто конференції на вершинах. Розмови вже ведуться, але розбіжності становищ ЗСА і СССР є ще такі великі, що „треба буде перейти ще довгий шлях", поки можна було б зустрітись з совєтськими лідерами. Водночас Ніксон заявив, що не можна говорити про відкликання американських військ з В'єтнаму, коли комуністи ведуть свою офенсиву і що відкликати частинно американські війська відтіль можна буде тільки тоді, коли, по-перше, комуністи виявлять дійсне бажання замиритись і, по-друге, коли південно-в'єтнамські війська будуть готові перебрати на себе ті оборонні завдання, що їх тепер виконують у В'єтнамі американці. Президент рішуче заперечив, наче б ЗСА посилили війну у В'єтнамі та ствердив, що тактика американських військ у В'єтнамі достосована виключно до тактики ворога. Він висловив погляд, що на Паризькій конференції про В'єтнам приватні розмови зможуть швидше довести до якогось порозуміння, ані ж пленарні публічні засідання, але відмовився виявити будь-які американські суґестії. Так само щодо ситуації на Близькому Сході відповідь Ніксона на запит журналіста була дуже обережна і загальникова. Президент Р. Ніксон прийняв звідомлення секретаря оборони Мелвіна Лерда, який вернувся з своєї подорожі до В'єтнаму, як теж впродовж години розмовляв з ізраїльським міністром закордонних справ Абба Ебаном.

Ніксон переконаний, що уведення змодифікованої протиракетної оборони в ЗСА не погіршить ні трохи шансів американсько - совєтських переговорів про припинення атомових перегонів, бо — мовляв — Москва добре здає собі справу, що та система має на цілі не наступ, а оборону і вона виправдувала власну таку систему також її оборонним характером.

Артилерія і танки введені в совєтсько-китайські сутички

Москва. — Совєтська аґенція ТАСС проголосила звідомлення про нову минулотижневу сутичку між совєтськими й комунокитайськими вояками на Даманському чи пак Ченпао острові, що його склав командат Далекосхідньої військової округи генерал Васілій Лобанов. За його твердженням, китайські комуністи атакували совєтську прикордонну сторожу цілим одним полком, що мав підтримку збоку артилерії і танкового з'єднання. Один полк в Комуністичному Китаї нараховує 3.000 вояків. За китайськими джерелами — совєтське військо користувалося також підтримкою збоку панцерних возів і артилерії. Обидві сторони твердять, що вони прогнали з того острова „агресорів" — большевики говорять про свою „повну перемогу" над чисельно більшим ворогом, а китайці навіть гучно святкували свою перемогу. Совєтське звідомлення вперше говорить про „збройну інвазію" китайських комуністів, а китайці знову таврують Совєтський Союз, як „більшого агресора, аніж була царська Росія". Ні одна сторона не подала цифри жертв.

Тригодинний бій відбувся в здемілітаризованій смузі В'єтнаму

Сайґон. — В минулу неділю 16 березня ц. р. американські панцерні вози й з'єднання морської піхоти вперше від 1 листопада минулого року вступили до так званої здемілітаризованої смуги, що ділить обидві частини В'єтнаму. За порозумінням між президентом Джансоном і північно-в'єтнамськими проводирями — ЗСА припинили бомбардування Північного В'єтнаму в заміну за шанування комуністами невтрального характеру здемілітаризованої смуги та неатакування південно-в'єтнамських міст. Комуністи, як звичайно, негайно зламали ту умову. Коли американська стежа ствердила, що комуністи обстрілюють військові станиці на південь від тієї невтральної смуги ракетами з позицій, що приміщені в широкій на 6 миль смузі — американські панцерні вози й морські піхотинці ввійшли вглиб 6-милевої смуги. Бій із північно-в'єтнамським регулярним військом тривав три години.

ПЕРЕМОЖЦІ ДЕСЯТИДЕННОГО ЛЕТУ В КОСМІЧНИХ ПРОСТОРАХ

Члени залоги космічного корабля Аполло 9 — Джеймс МекДівітт (перший з правого боку, Салютує,) Дейвід Скотт (посередині) та Бассел Швейкатт—після закінчення своєї 10-денної місії в космічних просторах— уже на кораблі „Ґвадальканал".

Громада в Джерзі Сіті відбула Академію у честь Тараса Шевченка

Джерзі Сіті. — В неділю 16 березня в залі Українського Народного Дому відбулася тут Академія, влаштована заходами місцевого Відділу УККА, у честь Тараса Шевченка. Американський Гимн відспівав В. Гела, після чого вислухано гарну платівку із „Заповітом". Голова Відділу УКК д-р Є. Котик відкрив вечір коротким словом, а промову виголосив ред. Іван Кедрин. П. Пушкаренко, колишній тенор Харківської опери, відспівав „Мені однаково" й „Кавказ", перетикаючи спів деклямацією уривків даних поем. У другій частині концерту відомий бандурист проф. Роман Левицький, баритон, відспівав при грі на бандурі „Гетьмани" й „Садок вишневий" М. Лисенка та „Стає хмара з-за лиману" й „Пісню про Сірка" О. Стеценка. Більшу частину програми виповнили виступи молоді й дітей під проводом п. Цолька. У першій частині програми з сольо-деклямаціями виступили Ірця Леуш — „Кобзареві" Г. Коваля, й Михась Левко — „Поклін Кобзареві". У другій частині сольо - деклямацію виконала Ліда Гаврилюк „Не малюйте Шевченка плебеєм" Ольги Мариняк, а у збірній рецитації Богдана Лепкого „До Тараса Шевченка" взяли участь Люба Сіра, Ліда Ладанай, Леся Кахнич, Оля Вішка, Люба Романів і Ганупя Дидик. Активна участь у святі отих молодих панночок і дітей зробила скнайкраще враження. Д-р С. Котик подякував усім виконавцям, а В. Гала апелював до всіх, що мають голоси, щоб підсилили місцевий український хор. Співом „Ще не вмерла" закінчено Академію Приявних було к. 150 осіб.

У Ню Йорку відзначено 20-річчя Пластової Станиці

Ню Йорк. — В суботу 15 березня відбувся тут у великій залі Українського Народного Дому Ювілейний Бенкет для відзначення 20-ліття Пластової Станиці в Ню Йорку. У бенкеті взяло участь 300 осіб — священики обох наших Церков, представники пластових проводів, українських громадських організацій, батьки пластової молоді і пластуни. Промовляли на бенкеті теперішній Станичний — пл. сен. сен. Павло Дорожинський, перший Станичний — пл. сен. Мирослав Раковський, перший і довголітній голова Пластприяту — інж. Богдан Соболта, голова КПС — пл. сен. Ярослав Бойдуник, та отці обох віроісповідань. Від всіх організацій слово мав голова Комітету Об'єднаних Організацій міста Ню Йорку — мгр. Роман Гуглевич. Усі промови були короткі. Програмою проводив пл. сен. Пік Пясецький. З нагоди 20-ліття роздано грамоти признання всім колишнім станич і головам Пластприяту, ним і грамоти вдячности деяким активним і відданим пластовій справі членам Пластприяту. Пластунка юначка Уляна Близнак виголосила вірш написаний нею з нагоди станичного ювілею. Старші пластуни В. Лойко і Ю. Шевчук відспівали два дуети. З сольоспівом виступив відомий співак пл. сен. Осип Стецура при акомпаніяменті пластунки юначки Юліяни Осінчук. Група юначок з 30-го Куреня під проводом юначки Катки Цісик у супроводі гітар відспівала кілька пісень. Виступ ІКЕРА Керницького додав багато гумору до присмної і погідної атмосфери бенкету. Рівночасно обидва коші — пластунів і пластунок в Пластовому Домі приготовили виставку. На виставку склалися експонати виготовлені пластунами, та курінні хроніки, відзнаки, чаші і т. п., які віддзеркалювали життя поодиноких куренів протягом цілого існування Станиці. Виставка була відкрита в суботу і неділю. Її відвідало 467 осіб.

Видано третю частину трилогії Людмили Коваленко „Наша не своя земля"

Вінніпег. — Видавнням Видавничої Спілки „Тризуб" появилася тут під назвою „Її окрадену збудили" третя частина роману-трилогії видатної української еміграційної письменниці Людмили Коваленко „Наша не своя земля". Перша книжка цієї трилогії була видана цим же видавництвом 1964 року п.н. „Степові обрії". Друга — п.н. „Прорість" появилася 1966 року. У своїй трилогії Людмила Коваленко описує життя України й українців до революції і після 1917 року. Подіям часу визвольної боротьби присвячена зокрема третя, видана тепер, частина трилогії „Її окрадену збудили". Написана трилогія на основі власних безпосередніх переживань авторки. Видана ця третя частина трилогії на

Людмила Коваленко

240 сторінках друку в мистецькій обкладинці роботи мистця Б. Тугана. Людмила Коваленко є авторкою збірки п'єс „В часі і просторі", виданої 1956 р. в Торонті, збірок оповідань „Віта нова" (1957), „Давні дні" (1960) та „Дві краси" (1956), як також виданого 1959 р. в Ню Йорку роману-утопії „Рік 2245".

Помер проф. Ґ. В. Сімпсон — упорядник історичного атлясу України

Торонто. — Згідно з повідомленням тижневика „Гомін України" з 15 березня ц.р., в Саскатуні помер на 76-ому році життя видатний канадійський історик Ґ. В. Сімпсон, автор низки праць з історії України: «Назви „Русь", „Росія" й „Україна" і їхнє історичне тло», історичний атлас України з численними мапами українських земель, їх географічного, історичного і політичного означення. Проф. Ґ. В. Сімпсон працював на Саскачеванському університеті, викладаючи історію. Останні роки був професором-емеритом. Для виснення історичної правди про Україну та її нарід в англомовному світі покійний поклав чимало праці і цим здобув пошану в українців ще за свого життя. Повідомлення про смерть Ґ. В. Сімпсона підписали від українців: проф. Андрусишин, проф. В. Буйняк, Р. Гнатишин і А. Процюк. Покійного поховано на цвинтарі Вудлавн у Саскатуні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Supscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65$.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Новий тріюмф людського генія

10-денна подорож трьох американських астронавтів у космічному просторі, яка почалася 3-го, а закінчилась 13-го березня ц. р., це знову здавалося б перед тим недосяжний успіх, здійснений людським розумом, людською відвагою й видержливістю. Крім невеликого гурту фахівців — більйони мешканців нашого ґльобу не всилі зрозуміти, як можна було збудувати ракету заввишки 363 стопи, вагою 6,500.000 фунтів і випустити її у віддаль 250 миль від Землі. Трудно уявити швидкість 17.400 до 24.600 миль на годину, з якою космічний корабель „Аполло-9", відділившись від тієї могутньої ракети „Сатурна-6", облітав довкола Землю. Трудно уявити, як з керівного центру в Америці підтримували постійний зв'язок з астронавтами на тій фантастичній віддалі, керували їх діями і, наприклад, навіть пропонували астронавтові, що несподівано захворів, які саме пігулки він повинен заживати. Або такі незрозумілі ляїкам подробиці, як „прогулянка" астронавтів у космічному просторі чи їх „приводнення" в точно заздалегідь визначеному місці, після щасливого перебігу атмосферним „коридором", у якому гаряч досягала 5.000 ступнів, себто, де все спалюється на попіл.

Розуміння всіх цих технічних містерій — справа висококваліфікованих фахівців. Загал дізнався, що місією „Аполло-9" було остаточно підготовити не тільки лет довкола Місяця, що вже було зроблено, а й висад людини на тому супутникові Землі. „Аполло-9" з трьома героями-астронавтами доказав правильність і практичну доцільність теоретичної розв'язки найскладнішої проблеми: як стягнути людину назад із Місяця на Землю. „Аполло-9" складався власне з двох космічних кораблів, що під час лету відокремились. Астронавти Дейвід Скотт і Рассел Швейкарт пересіли на т. зв. „місячний модуль", „Павук", віддалились у ньому на 100 миль від „матірнього" корабля, в якому залишився його командир Джордж МекДівітт, і після того знову з ним з'єднались. Ще одну пробу — вже біля самого Місяця — мають перевести 17 травня ц. р. з „Аполло-10", а вислання людей на Місяць передбачено на 15 липня ц. р. Вже готові для тих летів ракети, сферичні кораблі і — найважливіше — люди, які задумане велике діло мають перевести в життя.

Таким чином висад людини на Місяці, про який говориться десять років, перестав бути фантазією: від реалізації цього задуму ділить нас усього чотири місяці. Поки це станеться трудно нахвалятись, що Америка перемогла Совєтський Союз у „перегонах на Місяць". І коли б навіть в міжчасі виявилось, що СССР не залишився позаду, то це теж не було б великим лихом. Д. Д. Айзенгавер за своєї президентури слушно заявив, що справа не в першенстві, а в поступі техніки і здобутках науки. Можна тільки подивляти прецизність, з якою американські фахівці розробили пляни на десяток років уперед, і послідовність, з якою ті пляни реалізовано. І коли визначено вже точну дату вислання людей на Місяць, приходиться тільки запитувати: а що далі? Далі — подорожі на інші плянети із щораз меншим ризиком і щораз меншими коштами кожного лету, далі — щораз більший прогрес науки, щораз ширші обрії перед людством, і так у безконечність, бо нема краю людській винахідливості, людському гонові до нового, кращого. Цей тріюмфальний похід людського духа в космос ще не має безпосереднього впливу на відносини на Землі. Навпаки: між тими імпозантними успіхами й здобутками учених, техніків та леґіону до самозапереченння відданих справі відважних одиниць і між відомими явищами аґресивного імперіялізму, апетитів на чужі території, наїздів проти слабших і безборонних, асиміляції уярмлених, підривання ладу й правопорядку у вільних країнах, — поширюються „ножиці", становлячи дивоглядний парадокс. Якось не дійшло ще до свідомости різних диктаторів і різних суспільних груп, що в добі, коли вже відчинилися двері в космос, треба зревідувати свій світогляд, свою поведінку і свій підхід до дійсности. Все ще нехтується у світі правом народів на свою волю, забагато у світі толеранції до спричинників анархії, замало ваги прикладається до таких тріюмфів людського генія, як був ним тріюмф „Аполло-9".

ПІСЛЯ ПОДОРОЖІ ПРЕЗ. Р. НІКСОНА

Париж. — Президент Ніксон перебрав владу в дуже складній міжнародній ситуації, в якій відповідальність ЗСА, як найбільшої потуги вільного світу, не лиш стала тягарем для Вашингтону, але й знову звернула очі Европи на Білий Дім. Те, що в'єтнамська війна підірвала престиж ЗСА, ще недавно тішило громадську думку у Франції. Сьогодні французи щиро бажають, щоб ЗСА стали знову „на своє місце". За останній бо рік багато дечого змінилося.

Травневі події минулого року у Франції підірвали її господарську стабільність і одночасно поставили перед очима можливість захитання режиму. І не тільки це: несподівана хвиля заперечування „самої суті нашої цивілізації збоку молоді й широких мас робітництва пересунула всі проблеми в площину кризи не однієї держави, а всієї нашої доби, що, розвиваючи технологію, починає втрачати етичні й моральні основи. У такій ситуації виникає потреба спільних розв'язок або бодай спільного шукання.

До цього прийшли такі події, як окупація Чехо-Словаччини, що висуває перед усією Европою небезпеку нового спалаху московського імперіялізму, смертельно загроженого зсередини; а останньо — криза в Европейській Економічній Спільноті, викликана, здавалося б, далеким від Лондону чи Парижу запаленням на Близькому Сході. Не кажемо вже про замовчувану ситуацію у південно-східній Азії, де виразно закорінюється червоний Китай, ставлячи в'єтнамську війну — чи мир — у зовсім новому світлі: коли Франція стоїть за припинення цієї війни, то вона ніяк не може стояти за опанування комуністами Сайгону, а тим більше Камбоджі чи Ляосу, Маляйзії чи Тайленду.

Але коли мова про привернення колишнього престижу й ролі ЗСА, то треба сказати, що ніколи жадна політична ситуація не повторюється повністю. Повоєнна роля, яку грали ЗСА, може бути привернена лише під умовою, що будуть взяті до уваги ті зміни, які зайшли за останніх 20 років. Нове покоління не задумується над тим, що воно було визволене американськими дивізіями, бо не знає часів гітлерівської окупації. Европа зміцніла під кожним оглядом. У світі виросли нові сили, і уклад їх зовсім не той, що був у 1945 році.

І чи де Голль кому симпатичний, чи ні, його історичною заслугою залишиться, поруч усіх перетягнень, перебільшень та помилок — факт, що він мав відвагу кілька років тому звернути увагу і найсильнішим світу цього, що положення не те, яке було 20 років тому, і все треба переглянути у світлі дійсности. Цей бо понад 70-літній кремезний дідуган має вийняткове вичуття історичного розвитку, дуже тонку інтуїцію у схоплюванні проблем не лише сьогоднішнього, але й зовтрішнього дня. Вичуття тенденцій історії. А при тому — відвагу витягати висновки з того вичуття.

З вибором Р. Ніксона на пост президента ЗСА в усій Европі де голосно, а де потиху ставилось питання: чи розуміє новий голова найбільшої світової потуги конечність нових ходів у новій констеляції? Подорож Президента по Европі показала, що він відчуває пульс доби і твердо рішений витягнути висновки з наявних даних.

Певно, подорож ця була куртуазійна. Тому Р. Ніксон говорив компліменти всім, кого відвідував. Німцям запевнив повну підтримку, похвалив мудрість де Голля.

Европа знає, що це — чемностеві формули, і не перебільшує їх значення. Але залишається факт, який заважить на розвитку подій: Президент ЗСА перед першими рішучими кроками чи то в напрямку Москви, чи Китаю, вважає необхідним консультуватися з своїми союзниками. І тому він, не обмежуючись Брюсселем, як осідком Атлантійського Союзу, відвідав поодинокі держави. Тобто показав те, що було необхідне для відновлення чуттєвого зв'язку між Вашингтоном і Европою, — показав, що й малого союзника трактує як одиницю з її значенням і гідністю.

Уся европейська преса без вийнятку наголошує зручність Р. Ніксона, з якою він виминув небезпечні теми. Він, наприклад, ніде не натякав на розходження в лоні Европейської Економічної Спільноти. Цим він ніби сказав: це ваша справа і ви її лагодьте самі між собою, а ЗСА завжди стоятимуть по боці Европи. Це була не тільки політична зручність, а й розуміння психології. Р. Ніксон витягнув висновки з минулих помилок, коли не раз американська політика поклепувала Европу по плечу з міною протектора, з міною старшого брата. У поставі Р. Ніксона відчувається трактування Е в р о п и, як партнера. Відчувається повне зречення старшобратського підходу до малих народів. Це декого переконує в тому, що Р. Ніксон розуміє також уклад сил в комунізмом поневолених країнах, де всі проблеми можна звести до спільного знаменника: народи тих країн найперше хочуть бути господарями у своїй хаті, а все інше приложиться...

Европа не втратила почуття, що без Америки їй не оборонитись від небезпеки московського імперіялізму. Але Европа хоче, щоб Вашингтон здавав собі справу з того, що й вона Америці потрібна. Ніхто не хоче, щоб Р. Ніксон в чомусь „каявся". Ні. Всі хочуть, щоб він, не називаючи речей на ім'я, признав, що й Америка має свої трудноші, що в неї також існують соціяльні проблеми, до того ж ще й посилювані расовим конфліктом.

Не слід американському читачеві забувати, що коли 20 років тому Франція шукала підтримки ЗСА у В'єтнамі, то тепер ЗСА пробують виходити з цієї проблеми

(Закінчення на стор 6-ій)

ЧЕХИ ПРО ПОДІЇ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ В 1939 РОЦІ

У чеському журналі „Квєти", родинному тижневику, що його видає ЦК комуністичної партії Чехо-Словаччини, почали друкувати серію статтей п. н. „Засекречений фронт", в яких описується події 1938-39 рр. на Карпатській Україні. Автором статтей є відомий чеський журналіст Ота Голуб.

У числі 5-му „Квєтів" з 8 лютого ц. р. появилась дуже цікава стаття п. н. „Повстання в Хусті", яка займає три сторінки журналу. На першій сторінці вміщено дві кольорові знимки. На одній чехо-словацький поліцист поруч із січовиком на вулиці Хусту, а на другій генерал Прхала із своїми співробітниками. На дальших сторінках вміщено менші знимки: д-ра Волошина з підписом „Батько" - монсеньйор д-р Августин Волошин, від листопада 1938 р. прем'єр автономної Підкарпатської Руси" (тогочасна офіційна назва Карпатської України — Я. Б.), а в березні 1938 р. „президент" самостійної Карпатської України; знимка будинку, де знаходився уряд Карпатської України; готелю „Коруна", де відбувались завзяті бої із січовиками, і хустської гімназії (з підписом „Хустська гімназія, у фізкультурній залі якої зійшовся 15 березня 1939 р. на перше засідання сойм, щоб проголосити самостійну республіку").

На третій сторінці знимка людей, що несуть стовпи (з підписом: „Ненависть мадярів до січовиків не знала межі. По окупації Хусту полонені українці мусіли самі нести стовпи на шибениці"), та знимка трьох трупів (з підписом: „Кількадесят мертвих українців привезли селяни з околиць під хустський замок — ніхто не знав, чи впали вони в бою, чи з рук катів").

В статті п. н. „Український П'ємонт" автор описує події перед п о в с танням. „Більшість політиків та публіцистів в Европі, — пише він, — на початку 1938 р. вірила, що Підкарпатська Русь є справді історичним П'ємонтом. Український від італійського з XIX ст. різнився тим, що був наміреений передусім проти Польщі, а в майбутньому проти Совєтського Союзу. Ціль — об'єднання розділеного народу — повторювалась. Цим разом мало бути об'єднання всіх українців — „Велика Україна"...

„Німеччина на переломі 1938/1939 рр. ще вагалась. Трагедією українців Закарпаття було те, що вони не завважили цього вагання. Щойно реальність березневого мадярського нападу вивела їх з цієї фікції (що Німеччина поможе будувати Україну — Я. Б.). Надія на відновлення Великої України заламалася".

„У статті „Непрошений міністер" описується реакцію українців на номінацію ген. Льва Прхали третім міністром автономної підкарпатської влади. Причиною цього було те, що „номіновано вояка, який, можливо, розумівся на стратегії, але не знав душі українського народу". Тому під час демонстрації проти цього рішення на слова Федора Ревая: „чеський міністер не має що робити на нашій українській землі", українці викрикували: „Всі помремо! Слава Великій Україні!"

Описавши швидку кар'єру ген. Прхали, автор старається пояснити, яку ціль мала його номінація: „Беківська Польща під кінець листопада 1938 р. втратила надію, що мадяри заатакують Підкарпатську Русь і зліквідують небезпечний для них український П'ємонт". Чехословацькі генерали та члени аґрарної партії, що очолювала чеську реакцію, старалися добитись чехословацько-польського зближення, аж до федерації. „Будь-яке поліпшення зносин з Польщею було зумовлене категоричним розв'язанням українського питання і ліквідацією українського П'ємонту, якого Польща, з огляду на власних п'ять мільйонів галицьких українців, справді побоювалась".

У статті „Січ — наше військо" описується організацію Січі та спроби створити на Карпатській Україні українську армію. „Українська команда не могла скаржитись на недостачу добровільців. Восени 1938 р. в сусідній Галичині швидко зростало брутальне переслідування українського громадянства польською владою"...

Свою серію закінчує автор статтею „Проблематична перемога", в якій підкреслює недоцільність повстання в Хусті.

До речі, не знаходимо в цих статтях жадного лайливого чи глузливого слова, якими звичайно журнали такого роду переповнені, якщо йдеться про спроби українців стати господарями власної землі. Автор вважає ген. Прхалу знаряддям в руках чеської польонофільської реакції і доказує, що Чехо-Словаччину розбивали не українці, як декотрі чехи думають, але під проводом Гітлера Польща та Мадярщина.

Дивує нас, що така стаття могла бути надрукована. Чи може чехи справді зрозуміли, хто їхній друг? Чи може зрозуміли, що хочуть вони осягнути ціль дуже подібну до тієї, яку хочуть осягнути українці?

Я. Б.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Вш. Проф. О. Б., Пенсильвенія: Дякуємо, радо використаємо.

Вш. П. Лимаренко, Філядельфія: Будемо вдячні за додаткову інформацію, чи копії допису ред. М. Вайди вислано також до редакцій інших газет.

Вш. Д-р П. П., Чикаґо: Дякуємо за вартісні інформації. Радо надрукуємо.

Вш. Н. О., Дітройт: Пишете „кілька слів" на повних сім сторінок, але не згадуєте, чи це тільки для редакції, чи для друку. А втім, ми й й так не друкували б. За пораду завжди вдячні.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

РЕВМАТИЧНІ ХВОРОБИ

I

Слово „ревматизм" грецького походження. Означає воно біль і штивність у системі м'язів, сполучних тканин і кістяка. Вони можуть бути місцевими або захоплювати ширші частини тіла, залежно від роду ревматичної хвороби. Вони також можуть бути хронічними або гострими.

Хвороби ці існують, відколи існує життя на Землі. Сліди ревматичних захворювань знайдено на кістках звірят, які жили 100 мільйонів років тому, а також на кістках печерної людини з-перед 500 тисяч років. Багато єгипетських мумій з 8000 років перед Христом мають сліди артритів. Ці хвороби були відомі у старій Греції, Римі, Персії, а сліди лікування їх знаходимо ще в часах Гіпократа, який, до речі, 2400 років тому високо оцінював деякі ліки, що їх вживається і тепер, хоч в іншій формі. Маємо на думці препарати саліцилової кислоти, які в старі часи вживалось природніми або з рослин, а тепер їх продукують синтетично у різних формах, включно до аспірини.

Ревматичних недуг нараховується не менше як 50-60 і їх по-різному клясифікують у різних країнах. Але докладна клясифікація деталів не така важлива, як важливе розуміння суті ревматичних недуг та їх споріднення, їх основної бази.

Беручи до уваги клясифікацію Американського Ревматичного Об'єднання, яка базується на причинах виникнення ревматичних недуг та їх основних проявах, можна вичислити такі основні групи: поліартрит, характерний одночасним захворюванням більшої кількости суглобів; остеоартрит, який у різних формах є деґенеративним захворюванням суглобів; ревматична гарячка; несуглобові ревматизми, які захоплюють велику кількість захворювань м'язів, сухожилля, сполучної тканини, бурс, в'язань суглобів і т. д.; ревматизми, сполучені з типовою інфекцією дефінітивної бактерії, як туберкульоза стафілококи, пневмококи, венеричні недуги, віруси й ін.; травматичні артрити, що постають внаслідок фізичного ушкодження суглобів; метаболічні ревматизми, що постають при певних недугах, як діябет, подаґра, гемофілія, низька або висока активність щитовидної залози і т. д.; алерґічні артрити, що появляються при алерґічних реакціях на медикаменти, деякі сироватки і т. д.; спадкові артрити.

Виходячи із практичної засади розуміння ревматичних недуг, їх можна поділити на такі три основні групи: 1. запальні процеси суглобів, 2. деґенеративні процеси суглобів, 3. несуглобові захворювання с п о лучних тканин. До окремої категорії можна віднести захворювання з ревматичними характеристиками, як а л е рґічні, травматичні, м е т аболічні, гормонові і т. д., бо хоч вони й витворюють ревматичні болі і дають інші прояви, все ж лишаються обмеженими й типовими лише при певних обставинах.

Згадані вгорі три групи захворювань є тими, мабуть, основними, на які здебільша хворіють люди. На них нездужає біля 11 мільйонів людей в Америці, і це створює не абияку проблему в загальному лікуванні населення. Всі ці три групи — це цілком самостійні недуги кістяка, м'язів та сполучних тканин, і причини їх виникнення не завжди відомі. Також діягноза окремого роду ревматизму чи артриту не завжди легка, і для цього часто лікарі мусять робити складні ляборатoрні та рентґенівські досліди.

Поняття ревматизм і артрит часто змішують, і тому тут треба внести на базі раніше сказаного ясність: ревматизм — це захворювання кістяка та м'язів без специфічного визначення роду недуги, артрит — це ревматичне захворювання суглобів у загальному, також без визначення роду, сили чи причини недуги. Для вияснення суті даного роду артриту лікареві необхідно вияснити повну картину клітин крови, дослідити опад червоних клітин крови, перевести аналізу сечі, сечової кислоти в крові, рідини із суглоба, зробити пересвітлення та ін.

Серед першої групи запальних процесів суглобів найчастіший рід артриту — це ревматичний артрит. Він, до речі, й найповажніший, бо в кінцевому результаті може привести людину до окаліченння. Як правило — він одночасно захоплює більшу кількість суглобів, хоч пізніший розвиток може в деяких суглобах іти приспішено або повільно. Найчастіше цей рід артриту захоплює суглоби пальців, рук, колін та стіп. Рідше проявляється у хребті, стегнах і ліктях. Майже як правило, де б не починався, він захоплює суглоби пальців, які набрякають, стають червоними, болять, а згодом штивніють. Інші суглоби також проходять через такі самі процеси, але на них ці явища не такі очевидні. Пальці рук за деякий час стають такими штивними, що людині важко скласти їх у кулак або випростати повністю.

У загальному процес ревматичного артриту характеризується такими симптомами: запалення суглобів з очевидним набряком, часто із почервонінням, втрата сили м'язів в уражених частинах тіла, особлива штивність суглобів зранку. Часто хворі мають наявну анемію, бо кількість гемоґльобіну і червонокрівців у їх крові обнижується. Рентґен дає типову картину змін суглобів, особливо в пальцях та хребті. Уражені суглоби згрубілі, їх рух обмежений, а при гострому поновленні процесу — вони червоні і гарячі. Після атаки червонавість зникає, але вони все ж залишаються штивними і болючими.

Улас Самчук

З БАНДУРОЮ ПО МАЯМІ

(3)

Але наш час, як звичайно в таких випадках, тікає з подвійною швидкістю. Надвечір всі наші гості починають залишати берег. Деякі з них встигли вже підсмажитись, і виглядають по-маямськи. За півтори години до початку концерту, о годині сьомій, всі вже у великій залі авдиторіюму, яка вміщає 3.200 глядачів.

Велика, прекрасно обладнана сцена, добрі убиральні. Тут відбуваються найкращі концертові імпрези для радіо і телевізії. Бандуристи нашвидку роблять ще одну пробу. Біля восьмої години заля починає наповнюватися. Публіка переважно не українська, багато наших земляків жидівського походження. Перед відслоною завіси заля майже повна. Монотонний, притишений гомін, повільний рух. А коли сцена відкривається і коли вона виповнюється вражаючою, барвистою картиною людей у старовинних одягах з дивовижними інструментами в руках, уся заля завмирає від здивовання. Концерт такого характеру завжди створює своєрідну атмосферу довір'я, правди і любови. Навіть тут, де більшість слухачів не мають інтимного контакту зі змістом цієї справи, відчувається те взаємне єднання почуттів і настроїв.

Одна мить і — на помах палички диригента — уся заля наповнюється своєрідною динамікою звуків. Все це живі, органічні голоси, їх тонація барвиста, їх скаля широка. Вони клекочуть глибинними тонами верхів і низів, вони зливаються легко і спонтанно, вони рвуться і мають у просторі, ніби прапор на щоглі корабля.

Для нашого українського слуху і сприймання, байдуже, де б ви цю музику не слухали — чудодійно відкриваються невідмінно ті самі відчуття і відгомони. Простори високих трав, глибоких байраків, темних лісів. Скито-варяго-антське в поєднанні з іт ансько-тюрко-арабським — звучання сили півночі і сили півдня на „розпутті велелюднім" сильних чуттєвих пристрастей, за і проти, в пориві щирої, безпосередньої волі й відваги.

Кожна з цих пісень, дармащо творена в різних часах, зберігає завжди той самий виразно висловлений стиль. Глибока туга за чимсь утраченим, внутрішнє переконання в своїй правоті і така ж глибока віра в майбутність.

. . . . . . Во то Боже слово,
То серце по волі з Богом
розмовля,
То серце щебече Господнюю
славу,
А думка край світу
на хмарі гуля.
Орлом сизокрилим літає,
ширяє,
Аж небо блакитне
широкими б'є

— казав про це один дуже вражливий Кобзар.

Тут, у Маямі, це звучить трохи відмінно, але не для нашого відчування. Атмосфера орлів-гайдамаків, що „злітались в Чигирин гуляти", атмосфера бравого Нечая і сердечної Хмельницької, байдуже, яка там „чорна хмара з-за лиману", атмосфера вільно-вітрового, скорботно-зухвалого, прометеївсько-безкомпромісового серця й наставлення — основний мотив цієї музики, байдуже, де ми її слухаємо... Звуки кобзи і бандури торкають і ранять наше чуття, ми любимо цю мелодію, ми на неї відкликаємось у десятих поколіннях, вона в нас, з нами, в крові, серці і дусі...

Після кожної пісні заля вибухає бурхливими оплесками, а коли вирвались на сцену вітробуйні танцюристи, заля зривається, мов би до неї кинуто бомбу. Спокійні, скептичні, пересичені дивовижами мешканці білих готелів тратять свій спокій і стають знов стихією. А коли, по двох годинах, уся ця містерія, перенесена сюди з далеких просторів козаччини, гайдамаччини, степів і байраків, кінчається бурхливим „дам лиха закаблукам дам лиха закаблам" гень від самого „Києва до Лубень" і коли завіса розмашно закриває цілу цю бурю, заля обертається у той вибуховий динаміт чуття, коли все забувається і хочеться лиш якось розірватися, щоб визволити своє захоплення. Завіса закрилася, але звуки і барвиста картина сцени все ще гостро діють у цьому просторі.

А опісля, як звичайно, знов шум залі, знов струми людей, звернені до виходу, і одночасно коридори роздягалень заповнюються тими, які хочуть близько побачити тих чудодіїв музики, торкнутися їх, потиснути їх руку. Тіснота, метушня. Чути різні мови, а між ними також „да ето прекрасно! удівітельно! — багато ж земляків „тоже з Києва", і, можливо, ці козаки з бандурами щось їм також пригадують. Це може збудити навіть мертвого, як зауважив один наш філософ, залишаючи залю . . .

А надворі, за театром черга порожніх приватних авт, які чекають на бандуристів, щоб відвезти їх до українсько-американського клюбу, де чекає на них вечеря. Починається і тут рух. Все організовано. До кожної машини четверо людей. Наша чвірка потрапляє до авта дуже симпатичної пані Максимович, знаної тут діячки, жінки Тараса Максимовича — диригента хору католицької церкви і великого адоратора бандуристів. У залі українсько-американського клюбу ще більше організації. Це вже і столи, і коктейль, і привітання. І багато всілякого, знаного і незнаного люду. За доброю вечерею ще добріші привітання та промови во хвалу і славу бандуристів. Приємний, дружній настрій виповнює ввесь цей час, години тікають несамовито, і десь біля другої ночі починається без кінця й краю наше українське прощання, коли то люди нараз хочуть, здається, зацілувати одне одного до непритомности.

Бандуристи їдуть, очевидно, до свого готелю, а я дістаю запрошення від подружжя Бакаїв до їх господи, що знаходиться десь там за містом. Приємне знайомство з милою пані Франціс Бакай, і ми всі троє, за ясної, місячної, можна б сказати травневої, ночі прямуємо їх машиною в напрямку південного сходу. Пальми, кіпариси, фікуси і всіляка інша екзотична рослинність здобить наш шлях і додає свій чаруючий авреол таємничости.

Знайомство з цією цікавою родиною відкриває мені ще одну несподіванку. Батьки і їх дві дочки-підростки — Катерина і Синтія, це поєднання трьох етнічних складників — українців, греків і німців. Це вже родина Америки на півострові Флориди, але її компоненти міцно зберігають свої автентичні прикмети в мові, культурі, традиціях, релігії... Навіть та бандура, що її одразу видно при вході до їх вітальні, вказує, що в цьому жесті збережено певний зміст і певну свідому волю не здавати своєї відмінности і на майбутнє.

Прекрасне бунґало цієї родини в тіні молодих пальм і пальмет з широкою левадою тропічної сосни, кущів авакадо і інших рослин творить привабливе родинне гніздо, де на широкій веранді за склянкою коктейлю з вийнятковою приємністю хочеться ділитися думками і питаннями, що нас тут цікавлять. Три дні проведені в цій родині, як тільки дозволяв час, були вщерть переповнені саме такими розмовами.

(Далі буде)

КУРС-СЕМІНАР СВІТОВОЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ ВИХОВНОЇ РАДИ В ТОРОНТІ (СКВОР)

Виховний ідеал українця у вільному світі накреслює чітко теж практичні виховні завдання нашій зорганізованій громаді у відношенні до українських нових поколінь у діяспорі. Само висунення виховного прицілу в теорії ніяких позитивних змін у наше життя не внесе. Зокрема, нічого конкретного не дасть нашій молоді. Реалізування певних аспектів цього виховного прицілу у практиці може допомогти кожночасному нашому молодому поколінню в діяспорі находити своє гідне місце серед других спільнот і культур.

Відомо, що в основу нашої виховної дії прийняли ми українську культуру і як передумову її впливу — знання української мови.

На нашу думку, настала вже пора, коли треба перестати нам дискутувати питання „чи знання української мови потрібне для відчуття нашої ідентичности", не шукати „винних" у тому, чому таке питання і досі існувало, як і не розцінювати вартість української людини тільки по тому, чи вона ліпше, чи слабше говорить по українському.

Нам треба почати реалізувати систематично і витривало і конечно на відповідному сучасним вимогам рівні, створювати такі умови, щоб українські діти, у відповідну пору свого життя могли засвоїти таке знання української мови, яке б залишилося їм на все життя. Таке знання уможливить наростаючим українським поколінням черпати з української культурної спадщини такі відомості, які допоможуть їм розуміти та відчути духа українського народу і глибоко й чітко оформити свою ідентичність та рівночасно мати почуття себе-вартости, як одиниці.

Знаємо точно, що вік дитини до 8-го року життя надається найбільше для реалізації такого виховного пляну, і що саме в тому віці закладаються основи особовости людини.

Ось тут і генеза Курсу-Семінара, який Світова Координаційна Виховно-освітня Рада заплянувала відбути в Торонті від 26 грудня 1968 р. до 3-го січня 1969 р.

Ціллю цього нашого першого вишколу для виховників наймолодших груп української дітвори було:

а) Узгіднити наш виховний плян і спосіб його реалізування у практичному житті.

б) Скоординувати цей плян співдією і співдопомогою з усіма чинниками, які мають до діла з цією віковою групою (дім, дошкілля, початкова рідна школа, молодечі організації).

в) Забезпечити успіх реалізації цього пляну відповідною підготовою посібників і засобів, як теж і обміном професійного досвіду.

Програма курсу-семінара обнимала практичну і теоретичну частини.

Теоретична частина доповіді, дискусія, висновки дали нам деякі уточнені відповіді на питання:

1. В чому оправдання доцільности ведення паралельних до публічних, чи державних (канадійських, німецьких, еспанських іпр.) українських освітньо-виховних установ таких як українське дошкілля, рідні школи і молодечі організації?

2) Які основні елементи і характерні ціхи української культури (релігійні, національні, мовні, побутові, мистецькі) повинні б обов'язково увійти у життя наших доростаючих поколінь, щоб наші вихованці почуватись могли повноцінними у відношенні до свого окруження і хотіли втримувати у своєму роді українські національні питоменності?

3. Як, коли і де впроваджувати ці національні елементи у програму життя побуту нашо дітвори, щоб вона почувалася рівновартною у відношенні до свого окруження і могла відповісти вимогам сучасної доби?

Три окремі дні курсу-семінара призначені були на розгляд проблем релігійного і національного виховання та культурної традиції.

У ранніх година відбувалися практичні лекції з дітворою (4-5 рр.) під фаховим проводом п-ні Богданни Гнатиків. Лекції відбувались у модерно вивінуваній „дошкільній клясі", застосовуючи наймодерніші посібники і засоби зокрема відповідаючі розмовній методі, яку така доевідчена методистка дошкільного виховання, як Б. Гнатиків дійсно майстерно примінювала.

У пополудневих, теоретичних доповідях порушено в цих трьох днях тематику „ранішньої практики", узгіднюючи теоретичні основи виховної дії.

Глибокі змістом і оригінальні підходом доповіді релігійної тематики, які виголосили о. І. Сиротинський і о. Т. Міненко дали вперше, за час праці над українською виховною системою, чіткі напрямні і очеркнені вимоги основ християнського виховання і пов'язання їх із національною культурою. Доповненням до теоретичних заложень було познайомлення учасників курсу із проєктом нових програм навчання релігії української католицької дітвори, який реферував о. д-р Б. Даниляк, голова програмової комісії для навчання релігії при Торонт. Українській Католицькій Єпархії.

Як інформував учасників о. Т. Міненко в подібному напрямі запроєктовано теж зміни у програмах навчання релігії українських дітей православного віровизнання.

Другого дня практична лекція і доповідь займались національним вихованням, а зокрема питанням ідентифікації дітей, як „українських".

Лекція мала незвичайно цікаві моменти, а доповідь „Основні аспекти національного виховання" п-ні мґр Т. Горохович дала підставу до широкої дискусії.

Третій день виказав методу, якою найдоцільніше і найуспішніше користуватись при засвоєнні культурних традицій, в тому випадку йшлось про „Різдво пояснення уродин Ісуса Христа, приготування до їх відмічення (святвечірня зірка, накриття стола, приготування кутті, розгляд маку, засвічення свічок і спів колядки) сильно дітей абсорбували переживаннями цієї небуденної події, яку викликав відповідний підхід провідниці. Діти ці напевно при святкуванні Різдва ці свої переживання пригадували і „різдвяну традицію" закріплювали.

Ця „практика" переконала „глядачів"-курсантів дуже наглядно в тому, що тільки створенням відповідної атмосфери для переживань можемо сподіватись познак виховного впливу. Шаблоновими вивчуваннями віршиків, пасивним слуханням оповідань, часто з тематикою, в яку дітям неможливо вжитись, — ми, хоч із великою не раз посвятою і трудом, але реалізуємо споводні виховні дії, які часами не залишають по собі й сліду.

Про основи й суть української культури доповідав д-р Б. Стебельський, він теж був відповідальний за теретичну частину дурсу-семінара. Пані Ліда Палій дала спробу аналізи української соціяльної культури. Дискусія, яку вели учасники і впродовж наступних днів вказувала на те, як багато аспектів цієї нашої культурної спадщини ще як слід не з'ясовані, неузгіднені, а тим самим часто і залишаються поза впливом на молодь.

Тематику цих перших днів доповнювали відповідні фільми та їхні пояснення.

Окремий день призначений був на розгляд методів навчання української мови наших англомовних дітей. На курс прибула спеціяльно запрошена група дітворя із Рідної Школи (парафії св. Володимира й Ольги) в Ст. Кетеренс та під проводом свого вчителя п-на І. Кота продемонструвала свої зайняття.

Для навчання старшої дітвори (від 7 кл.) зорово-слухову методу Чилтона демонстрував д-р В. Білаш, голова СКВОР, який спеціяльно для тої цілі приїхав з Вінніпеґу, спершу з учасниками курсу, навчання невідомої для них мови, а відтак з групою із Ст. Кетиринс.

Ці покази унагляднили конечність покликання окремої комісії, програмово-методичної, яка занялась би питанням навчання української мови не-україномовних наших дітей і молоді.

Окремий день курсу присвятили ми обговоренню фізичних і психічних спроможностей дітвори віку від 3-9 рр. життя.

Теоретичну фахову доповідь виголосила п-ні Богданна Салабан, з Боффало, а в поп. годинах п-ні Гнатиків перевела відповідні заняття-тести з дітворою різного віку, які більш наглядно узмисловили ранішню медичну доповідь.

Із практичних занять з дітворою були сходини групи хлопців СУМ (під проводом п. Заверухи) і пластових новаків під проводом братчика впорядника Тараса Бабяка. Заняття та виміна поглядів, запити учасників при обговорюванні цих занять дали нагоду завважити характеристичні різниці, у формах, методах, якщо йдеться про окремі організації ,та відмінність підходу у відношенні до занять у школі. Погоджувалися всі у тому, що доцільна і потрібна виміна інформацій поміж молодечими організаціями і школами щодо змісту занять, діточої реакції на них і намічення актуальних акцій, які заторкують тих самих дітей.

З огляду на те, що в програмі цього першого вишколу поставлено натиск на протидію мовній асиміляції, треба було це питання якнайширше проаналізувати. Тому підчеркнено, окремими доповіддями, деякі важливі для розвитку мови фактори. „Координацію мистецького слова з вихованням" дуже цікаво розглядала знавець цієї справи п-ні А. Стебельська. Свою доповідь ілюструвала своїм практичним досвідом із праці у літній оселі в Судбурах.

Про „спів — як засіб поширення мовного словника" — доповідала п-ні О. Соколик, з литомою їй любов'ю до українського пісенного мистецтва і з твердим переконанням у тому, як легко розбудити зацікавлення до цього мистецтва в наших малят і як легко скріпити ним їхні естетичні переживання.

В часі цілого курсу, у двох просторих кімнатах, була влаштована вистава книжки (для малят і молодшої дітвори), допоміжних матеріялів для праці в дошкіллю та початкових клясах рідних шкіл, шкільних підручників та програмових матеріялів Пласту і СУМ-у.

Вистава унагляднила дуже чітко різні цікаві аспекти: що в нас занедбано, що „подвоюємо" а то й „потроюємо", як мало знаємо одні про одних тощо.

Окрему частину становили на виставі „започатковані праці": „Мій перший словник" (образковий для найменших), „Методичний посібник для праці в дошкілюю", „Дитячий пісенник", „Збірка текстів віршів, оповідань, сценок для дошкільних програм", Проєкти іграшок, Буквар. На ці видання чекають нетерпеливо наші виховники і діти . . . А ці видання чекають на . . . охочих і жертвенних помічників і на . . . меценатів . . .

Перед закриттям курсу учасники виповнювали „запитник", який буде дослідним матеріялом для СКВОР, а який спонукав курсантів до застанови над тематикою порушеною на курсі-семінарі та зроблення висновків з своєї інтесивної 8-денної праці.

Закінчуючи цю інформацію про курс-семінар СКВОР в Торонті відрадно відмітити, що в тому самому часі на заході Канади, у Саскатуні відбувся, давніше заплянований семінар для вчителів рідних шкіл Ради Української Школи Канади. Проводили його молоді учительки рідної школи під керівництвом пань С. Ціпивник і Роми Франко. Доповідала п-ні ред. Когуська на теми подій минулого року (СКВУ - СВОС - СКВОР — централізації шкільних рад в Канаді).

Чи таке інтенсивне спрямування уваги, хай буде покищо не дуже великим — якщо йдеться про число, гуртом, провідних людей нашої громади, в тому сім членів Екзекутиви СКСОР) на виховно освітній відтинок нашої громадської повинности не викличе позитивної реакції серед нашого „святкувального" загалу?

Інформація Секретаріяту СКВОР

Протоархимандрит ЧСВВ о. д-р А. Великий у Вінніпеґу

Українська наука часто користується старими джерелами, говорив о. протоархимандрит Атанас Великий, ЧСВВ, а тим часом в архівах Риму, Відня, Істамбулу, Стокгольму та інших столицях держав зберігаються цінні документи до українського минулого, які досі, на жаль, не використані. Треба знайти фінансові середники, а передусім охочих адептів науки, — говорив гість УВАН, — щоб зібрати документацію української історії, бо інакше українська історіографія розглядає минуле народу тільки з різних аспектів, але до суті проблем нічого нового не вносить. Так авторитетно говорив гість з Риму на офіційному прийнятті в УВАН у Вінніпезі. Свої речеві аргументи він піддержував також тим, що сам працює впродовж майже 20 років в архівах Ватикану, і вислідом його праці є 44-томова колекція документів до історії українського народу, які появлялись і появляються саме під його редакцією як „Записки Чину Святого Василія Великого".

Гостинна доповідь Отця А. Великого відбулася на поширеному засіданні Президії УВАН 27 лютого в Домі Науки. Гостя від імени УВАН привітав голова Історичної Секції д-р М. Марунчак, вказуючи на наукові заслуги о. А. Великого в ділянці дослідів та історії народу і його Церкви. Він наголосив, що Рим зокрема прибрав на значенні в українському науковому світі коли то Блаженніший Иосиф Сліпий, Первоієрарх Української Католицької Церкви збудував і покликав до життя Український Католицький Університет, тим самим відкриваючи ще одне вогнище науки. Первоієрарх і Протоархимандрит нагадують славне минуле українського народу, коли то Церква була великим протектором науки.

Окремо представив гостя о. д-р О. Баран, професор Манітобського Університету та колишній студент Отця Протоархимандрита. Він всесторонньо змалював працю гостя не тільки як науковця, але як виховника, педагога та керманича Чину. Зокрема він підчеркнув велику активність о. Великого в часі Ватиканського Собору як теж те, що він сповняв функцію секретаря в Комісії Східних Церков.

Після привітань і доповіді гостя відбулася виміна думок про українську науку та її досліди. В дискусії брали участь проф. Я. Розумний, інж. А. Качор, д-р М. Рудницька, О. Войценко, О. Негрич, С.Мухин, В. Костюк та інші.

Гість живо інтересувався працею УВАН, а при тому оглянув виставку мистця П. Куця в Галерії К. Антонович, як теж бібліотеку й архів УВАН. Помічними в цьому були д-р Рудницька, завідуюча Мистецькою ґалерією, та бібліотекар УВАН С. Мухин.

Зустріч з гостем з Риму закінчилася чашкою кави та солодким, яке підготували пані під проводом Ольги Войценко. Гостеві товаришив о. протоігумен М. Дацюк, ЧСВВ. Зустріч була і корисна і приємна. *(М. Г-р)*

Десять років програми „Пісня України"

Диктори щоденної радіопрограми „Пісня України" в Торонті: Юрій Поченюк і Вікторія Наумчук.

Десять років тому, в березні 1959 року, на хвилях етеру в Торонті пролунала українська пісня, українське слово. Це тоді всім тепер відома радіопрограма „Пісня України" вперше розпочала свої пересилання.

Без великих матеріяльних засобів із скромних одноразових тижневих пересилань під енерґійним керівництвом свого основоположника Прокопа Наумчука і його співробітників, радіопрограма розширювалася і тепер вона єдина щоденна українська радіопрограма в Онтаріо, якої слухають і сусідні частини Америки. Можна розраховувати, що щоденно слухає її приблизно 100,000 слухачів.

Радіопрограма „Пісня України" стала тепер незаступимою трибуною, з якої щоденно лунає українська правда, її чудова пісня, музика і живе мистецьке слово. Дикторами є пані Вікторія Наумчук і мистець живого слова Юрій Поченюк. Тепер до щоденної програми пересилань входять: оголошення комерційного, приватного і громадського характеру, теж пісні, музика, щоденні вістки, виховні хвилини для молоді, спортові вісті та англомовна частина. На хвилі „Пісня України" часто лунають виступи найкращих виконавців і мистецьких ансамблів в Україні і на еміґрації та визначні представники нашого церковного, політичного, суспільно-громадського, економічно-господарського життя. Радіопрограма „Пісня України" своїми щоденними пересиланнями заступає українцям нашу щоденну пресу, якої в Торонті не маємо.

Представників радіопрограми „Пісня України" з найновішою апаратурою для звукозапису можете зустріти на всіх українських імпрезах. Програма служить всім, всій соборній українській громаді, є вона „грімким голосом" великої громади нашого міста й околиць.

„Пісня України" здобула собі повне признання і популярність нашої спільноти.

Одна імпреза Відділу Союзу Українок у Ню Гейвені, Конн.

66-ий Відділ СУА щороку влаштовує „Просфору". Цього року її зорганізовано 25 січня в залі Церкви Н. Г. Ця імпреза мала дві цілі: скріпити нашу релігійно-національну традицію та призбирати фонди на допомогу тим українцям, які залишились в Европі, бо не могли виїхати за море. Старше покоління радісно дивилося на свою молодь, яка брала участь в цій імпрезі.

Промовляли о. пралат І. Стах та д-р М. Снігурович. Перший є нашим релігійним провідником, а другий національний. Вони обидва захотили присутніх до пожертв для наших залишенців в Европі. Присутні склали на залишенців в Европі суму $ 150.

Панна Зуня Козюпа, учениця проф. Софії Попіль, відограла на фортепіяні „Шумку" Завадзкого і заспівала „Бродягу" І. Весоловського.

Олена Хромовська

Літературний вечір поета Гната Діброви

Заходом церковних і громадських організацій м. Нюарку та Ірвінґтону, Н. Дж. 9-го листопада 1968 року в залі української правосл. церкви Святого Вознесенія відбувся Літературний вечір поета Гната Діброви-Лозенка, пов'язаний з 30-літтям його літературної творчости.

Вечір відкрив член Ювілейного Комітету інж. Леонід Гусак. Вступне слово про українську літературу на Рідній Землі і на еміґрації сказав проф. Є. Федоренко.

Доповідь про творчий шлях поета Гната Діброви прочитав поет Микола Щербак.Своїм широким аналізом творів поета, доповідач схарактеризував поета Г. Діброву як одного з тих носіїв української літератури, творчість якого і зокрема афиризми дорівнюють багатьом мислителям. Поезії його натхені любов'ю до Рідного Краю. В афоризмах висловлені думки про всесвіт, природу, людину і Бога, Творця всього світу. Доповідь М. Щербака присутні вислухали з великою увагою.

З помітним хвилюванням поет Г. Діброва сердечно подякував поету М. Щербакові за зроблену ним доповідь та прочитав декілька уривків з своїх творів. Рівнож він розповів присутним про те, як творилися його поезії й афоризми. Він сказав: „Над поезіями я мусів сидіти, думати, писати, переписувати і т.д. Це вимагало багато часу й енергії. Афоризми творилися самі. Вони так часто приходили до моєї голови, що я мусів завжди мати при собі папір й олівець, щоб це все можна було записати. Були випадки, що я записував щоденно по 10-15 афоризмів. Вони так складалися, що я не мусів їх переписувати чи переробляти".

Після слова поета була зроблена перерва, під час якої членкині парафії подали на стіл каву, чай, різні солодощі та печиво.

По 10-15-хвилинній перерві Л. Гусак проголосив продовження літературного вечора. Уривки з творів поета читали: Лідія Приходько та Іван Павленко. З привітом для ювілята виступали: від Т-ва Прихильників Української Народної Республіки м. Нюарк-Ірвінґтону К. Степовий. Він же склав привіт і від відсутнього о. прот. д-ра С. Гаюка, що був в Бавнд Бруку на хіротонії нового єпископа. Від церкви св. Тройці склав привіт голова церковного уряду І. Галій, від церкви св. Вознесенія голова парафіяльної ради п. Воробець, від Головної Виховної Ради ОДУМ'у Ів. Павленко.

В мистецькій частині виступали: солістка п-ні Рая Дідов-Валуйчик, яка під акомпаніямент І. Черевути проспівала три пісні — уривок з опери „Запорожець за Дунаєм", „Тихесенький вечір на землю спадає" і жартівливу „Дударик".

Дует „Лети моя думо" і гумористичну пісню про „Солом'яного волика" при акомпаніяменті І. Череути проспівали з успіхом Марія Череута і Ніна Наливайко. Крім того пііаніст Ів. Череута виконав сольо „Золоті Ворота".

На закінчення вечора зі словом виступив проф. Іван Гончаренко. Він висловив свою радість з приводу цього вечора і сказав, що це є велике досягнення і поступ церков і організацій, що спромоглися відзначити ювілей визначному нашому поетові, членові парафії св. Вознесенія Гнату О. Діброві-Лозенкові.

„Я зворушений цією подією, — сказав на останку поет Г. Діброва. — Я не сподівався цього. Не сподівався, що так багато прийде на цей, для мене улаштований вечір, моїх друзів, парафіян, представників організацій і гостей, що в такий величавий спосіб вшанували мене. Я дуже радий цьому і сподіваюсь, що ще щось зможу зробити для добра нашого народу, а цей прекрасний вечір залишиться в моїх спогадах на все моє життя. Я сердечно дякую всім, зокрема Комітетові і панові М. Матулі, як голові цього комітету, який приклав багато труду й енергії для його влаштування". При цих словах п. Матула привітав поета з ювілеєм та побажав йому ще більших успіхів в його праці. Під гучні оплески голова Комітету подякував всім, хто брав участь у цьому вечорі.

К. Степовий

Філядельфія вшанувала пам'ять поета Євгена Маланюка

Українська громада у Філядельфії віддала пошану пам'яті Євгена Маланюка в першу річницю від дня смерти поета високомистецьким літературно-музичним вечором, що його влаштували в неділю, 16 лютого в залі Етікал Сосаєті у Філядельфії Об'єднання Українських Письменників в еміґрації „Слово" й Український Літературно-Мистецький Клюб. Вечір відкрив голова Літературно-Мистецького Клюбу у Філядельфії д-р Володимир Рудницький коротким словом, в якому підкреслив громадянські чесноти цього Поета-Воїна, що став зразком для наслідування. Характеристику творчости Євгена Маланюка подав Остап Тарнавський. Доповідач накреслив візію поета Маланюка — майстра поетично - історіософічної концепції образу України — цього великого Храму, що у візії Маланюка був не тільки духовим „я" українського народу, але його поет бачив у формі сильної незалежної української держави. Та не зважаючи на цю патетичну форму поезії Євгена Маланюка, що свідомо взяв на себе ролю національного поета і вартівничого українського храму, в Маланюкові українська література дістала великого поета-лірика, що збагатив нашу поезію ліричними творами загальнолюдської глибокої пережиханнями тематики. Ці ліричні перлини Маланюка дають йому місце у світовій літературі нашого часу.

Зразки поезій Євгена Маланюка з притаманним йому відчуттям й експресією читав поет-читець Володимир Віляїв. Він прочитав між іншими цикл сонетів, присвячених Пилипові Орликові. Відома піяністка проф. Дарія Гординська-Каранович відограла на фортепіяні „Сонату Ас-Дур" Бетговена, внісши у цей святковий вечір високу клясу сольового фортепіянового мистецтва. Ліричні поезії Маланюка, що характеризували його творчу біографію, виголосила по-мистецьки драматична акторка Евдокія Дичко-Блавацька. Добір віршів був зроблений так, що характеризував настрої поета ще в Україні, далі трагічний „Ісход" і важкі дні еміґрантщини, з якої неспокійний дух поета кликав його постійно в рідний край. На закінчення вечора проф. Гординська-Каранович відіграла на фортепіяні „Поему Г-Моль" Косенка і „Клич до волі" Лятошинського. Високомистецька форма виконавців словно-музичної програми вечора знайшла признання публіки, що висловила спеціяльну вдячність гості-піяністці за її чудовий і непересічний концерт.

В. Г.

Канцлер Західньої Німеччини конферував у Парижі з де Ґоллем

Париж. — Західньо-німецький канцлер Курт Кізинґер прибув в четвер 13 березня ц. р. на два дні до Парижу з відвідинами до президента Шарля де Ґолля. Однак однаково Кізинґер, як як де Ґолль намагалися у своїх тостах під час обіду в Елізейському палаці поменшити значення тієї зустрічі, окресливши її ціль, як потребу обміну інформаціями про становище Франції і Західньої Німеччини до різних актуальних справ. За твердженням коментаторів, відносини між Францією і Західньою Німеччиною в останніх місяцях прохолоди, головно з двох причин: Західня Німеччина наполягала на здеваллюванні французького франка й відмовилась підвищити вартість німецької марки, як цього хотіли французи, — а далі, Західня Німеччина є прихильником приступлення Британії до Европейської Економічної Спільноти, проти чого виступає Франція. Де Ґолль зробив був погане враження під час свого останнього перебування в Західній Німеччині, бо він критикував політику Західньої Німеччини супроти СССР і Східньої Німеччини.

На 5 З'їзді Українського Театрального Т-ва говорили більше про „ідеологію", ніж про театр

Київ. — На 5-му з'їзді Українського Театрального Товариства в ролі партійної „труби" виступила голова президії того Товариства акторка Наталя Ужвій. Привчена в часах сталінщини, вона повторювала старі фрази про необхідність „ідейно-філософської озброєности" акторів, режисерів та ін., виступала проти зацікавлення театральної молоді в Україні новинами „із Заходу", проти формалізму, тощо. „Критика не сприяє вихованню театральної молоді в ідейній чіткоскі мистецьких позицій", сказала доповідачка, хоча спочатку твердила, мовляв, театральна молодь в Україні, „гідно несе естафету, прийняту від „старої ґвардії". Повідомила також про мізерну кількість, як на Україну, випущених за 20 років театральних режисерів: „За 20 років Київський інститут театрального мистецтва випустив 113 режисерів, з них 50 працює в професіональних театрах України, 18 — на кіностудіях, 26 — на телебаченні, поза межами України — 11." Доповідачка шкодувала, що драматурги в Україні не пишуть агіток типу „Правда" Корнійчука або „Ночі і полум'я" Зарудного. Виявляючи незацікавлення режимом діяльністю театрів, якщо вони „ідейно-мілкі" в розумінні влади, доповідачка розповіла про наступні досягнення — за народні гроші: „Створено на громадських засадах колгоспний музей Заньковецької в с. Заньках, Завершено спорудження меморіяльного будинку - музею Карпенка-Карого на хуторі „Надія". Значну матеріяльну участь у цьому будівництві взяло й наше товариство, виділивши 25 000 карбованців. Встановлено три персональні стипендії УТТ для студентів Київського інституту театрального мистецтва. Театральна громадськість була радісно схвильована рішенням Ради Міністрів УССР, яким Театральному товариству було дозволено спорудити в Києві Республіканський будинок актора з великою сценою, бібліотекою, ресторáном і т. д." Одвак, хоча УТТ-во й передало від себе 100 тис. рублів на допомогу „державі" — воно не має ні тих грошей, ані будинку, бо, як виявилось немає куди переселити кілька сот громадян, які живуть на „вул. Леніна, в центрі Києва". В кінці доповіді була трафаретна „присяга" продовжувати діло Леніна в ім'я комунізму.

НАД СВІЖОЮ МОГИЛОЮ СЛ. П. АНДРІЯ МУДРИКА

8 січня ц. р. в Канаді в Торонті, на 76-му році життя відійшов у вічність Андрій Мудрик, один з керманичів української кооперації в Західній Україні між двома світовими війнами, довголітній директор Крайового Молочарського Союзу „Маслосоюз" у Львові, голова Надзірної Ради Центрального Кооперативного Банку „Центробанк" у Львові, член Контрольної Комісії Ревізійного Союзу Українських Кооператив та активний діяч у різних українських установах і товариствах на рідних землях, а відтак в Німеччині, Бразилії та в Канаді.

Українська громада в Торонті вшанувала Покійного двома панахидами, які відправлено 9 січня і 10 січня в похоронному заведенні „Кардинал і Син" при співучасті о прелата д-ра Б. Липського, о. прелата Петра Хомина, о. д-ра Ю. Федорова, о. Ю. Микитина, о. І. Сиротинського, о. В. Шараневича і о. В. Лавришина.

Похоронні Богослуження враз із співаною Службою Божою відбулися 11 січня, в церкві св. о. Николая при співучасті оо. Б. Липського, П. Хомина, Ю. Федорова, В. Лавришина і Ю. Микитина. Прощальне слово в церкві, від парохії і всіх парохіяльних організацій, в яких бл. п. А. Мудрик був від свого приїзду до Канади аж до останніх днів свого життя активний, виголосив о. д-р Б. Липський, підкреслюючи високі християнські чесноти віри і праці дир. А. Мудрика в щоденному, родинному, церковному і громадському життю.

З церкви тлінні останки Покійного перевезено на цвинтар „Проспект", де вісім років тому поховано також його товариша праці, інж. А. Палія, з яким він безперервно співпрацював над розбудовою українського кооперативного молочарства в Галичині від 1924 до 1944 року.

Над відкритою могилою останні слова прощання виголосили: інж. Андрій Качор від усіх кол. маслосоюзників і працівників української молочарської кооперації та від усіх українських кооператорів у вільному світі, д-р Роман Криштальський від особистих друзів і від себе як колишній правний дорадник „Маслосоюзу", В. Дідюк від Б-ва Українців Католиків і від Відділу КУК у Торонті, інсп. М. Мельничук від проводу кол. Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, від себе і від родини Покійного, висловлюючи бажання Родини, щоб замість квітів на могилу складали жертви на будову церкви св. Софії в Римі, а на кінці д-р П. Біланюк прощав Покійного від Лемківської землі — дир. А. Мудрик уроджений в Павлокомі, березівського повіту, над Сяном — складаючи рівночасно на труну грудку цієї справді рідної землі з Лемківщини, яку недавно один з туристів привіз до Канади.

Після похорону найближчі друзі Покійного відвідали вдову Марію і доньок, складаючи їм ще раз свої співчуття, а рівночасно обговорено справу видання монографії про бл. п. А. Мудрика разом із монографією про бл. п. А. Палія, яка є вже готова, а яку має фінансувати Братство Маслосоюзників і друзі-кооператори, замість квітів зложать на цю ціль свої пожертви.

***

Андрій Мудрик, це син українського галицького села. Народився 12 серпня 1893 року в селі Павлокома, повіт Березів, у незаможній родині. Знаючи злидні нашого села з власного досвіду, рішив усе своє життя присвятити праці для піднесення добробуту українського селянства, без якого, на його думку, не можна думати про повне відродження української нації.

Напередодні першої світової війни закінчив науку в перемиській гімназії. Мобілізований до австрійської армії, перейшов старшинський вишкіл, одначе скоро попав в російський полон. Відтак брав участь, як старшина, у наших визвольних змаганнях, після яких опинився в таборі інтернованих у Чехо-Словаччині, і там, по звільненні з табору, не пішов студіювати, як багато його товаришів, право, філософію, чи якісь інші науки, але пішов здійснювати свою молодечу мрію, шукав за молочарськими школами і студіював молочарство, сироварство і бриндзярство в найкращих тоді молочарських школах у Чехо-Словаччині ,щоб відтак це знання, скріплене практикою, перещепити на рідні землі та пробувати при допомозі молочарства, за прикладом Данії, піднести добробут нашого бідного галицького села.

Сьогодні, над його могилою, можемо без перебільшення сказати, що А. Мудрик, між двома світовими війнами в Галичині, був мабуть одинокий, найбільш компетентний, молочарський фахівець, який з повною відповідальністю і неперевершеною енергією та завзяттям взявся до організації кооперативного молочарства, вкладаючи в нього своє серце і душу, своє знання і досвід, а у висліді, при співпраці з другими такими ентузіястами, повстала модерна централя „Маслосоюз" у Львові, на місце малих сільських молочарень великі Районові Молочарні, які стали гордістю українського села.

Не будемо переповідати історії цієї праці, хоч вона дуже цікава, бо це частина історії великої кооперативної роботи, історія цілої української молочарської кооперації між двома світовими війнами. Скажемо коротко, що вже в 1924 році бачимо дир. А. Мудрика, разом із другим таким ентузіястом інж. А. Палієм, у проводі Крайового Молочарського Союзу і цілого руху української молочарнької кооперації, яка направду за 15 років праці, до часу другої світової війни, зробила цілу „революцію" в галицькому селі. Вона не тільки сама опанувала це село, але допомагала поглибити і поширити працю „Просвіти", „Рідної Школи", а зокрема допомагала „Сільському Господареві" з його Кружками Вишколу Хліборорської Молоді, впроваджувати нові методи господарювання, збільшуючи майже подвійно дохідність нашого сільського господарства.

У 1938 році українська молочарська кооперація під проводом своєї централі „Маслосоюз", на місце кількох малих і нерентовних сільських молочарень у 1923 році, мала 136 великих Районових Молочарень, які мали коло 1,600 сметанково-молочних станиць, об'єднуючи в своїх рядах 205,249 членів-господарств, або кожна Р. М. пересічно 1,509 членів. Ці молочарні виробили коло 3 міл. кг. масла. Майже всі молочарні мали свої власні упорядковані доми, а багато з них зовсім нові, модерні, з повним механічним устаткуванням. У Р. М. працювало вже понад 3.000 осіб, з того найменше 10% з повними фаховими молочарськими студіями.

Сам „Маслосоюз", як фахово-торговельна централя розбудувалася в поважну установу. Він мав 12 Організаційно-Торговельних Відділів. При цих Відділах працювало 15 фахових інструкторів-організаторів, що їх працею керував дир. А. Мудрик так, як торговельним персоналом керував інж. А. Палій. У Львові та в інших містах Галичини, а також у Польщі на Шлезьку, працювало 26 гуртівень і 57 модерних крамниць, де можна було набути всі вироби української молочарської кооперації.

Крім цього „Маслосоюз", як фахово-торговельна і організаційна централя провадив ще такі підприємства: 6 міських молочарень, власну сироварню в Стрию, власну бриндзярню в Коломиї, Ворохті, Шибенім і Тернаві, Відділ постачання молочарських машин і мол. приладдя, технічне бюро для будови молочарень, слюсарську, столярську і боднарську майстерні, лябораторії в усіх Відділах і центральну у Львові для провірки всіх молочних продуктів, власні холодільні у Львові і Стрию поємности 140,000 кг. масла, автомобілевий парк — 17 машин для транспорту товарів, молочарську школу в Стрию, а відтак ще і у Львові, власну зародову обору сіментальської раси, власну відпочинкову оселю для користування працівників, власний фаховий журнал „Кооперативне Молочарство", місячник для проводів Р. М.

Торги „Маслосоюзу" в тому часі доходили до 15.000.000 золотих польських. В самому „Маслосоюзі" працювало 300 осіб, а забудування „Маслосоюзу" у Львові приїздили оглядати і подивляти прогульки з цілої Польщі, а також і заграничні туристи. І все це було розбудоване власною працею проводу і працівників української молочарської кооперації за розмірно дуже короткий час, бо всього 15 років . . .

У проводі цієї великої праці стояли: бл. п. Андрій Мудрик — організаційно-технічні справи бл. п. Андрій Палій — торговельно-адміністраційні справи. Характеристику бл. п. А. Мудрика подав, автор цих рядків ,над відкритою могилою у своєму прощальному слові, від усіх працівників української молочарської кооперації, яку подаємо нижче повністю.

***

Опечалена Дружино й діти Покійного! Жалібна Українська Громадо!

Оце ми відпровадили на вічний супочинок і стоїмо над відкритою могилою одного з кращих синів українського народу, бл. п. дир. Андрія Мудрика.

І хоч він не був ані великим національним героєм, ані великим письменником, чи великим державним мужем, то він, все таки був великою і заслуженою людиною в нашому суспільстві. Дир. А. Мудрик — це великий і відповідальний громадський робітник, високої кляси фахівець, знаменитий організатор, що тихо, без розголосу, без претенсій на славу і вдячність народу виконував свій національний обов'язок праці по змозі своїх сил, знання і досвіду.

За поле своєї діяльности він вибрав найбіль занедбану в нас ділянку — кооперативне молочарство — і для нього дослівно віддав усе: свою молодість, своє знання, свій досвід, ввесь свій час і всю свою працю.

Повних 20 років він виключно жив і працював для цієї кооперативної ідеї, для поширення і поглиблення кооперативного молочарства в Галичині, яке мало стати основою для відбудови цілого українського народного господарства в тих часах.

Дир. А. Мудрик належав до діячів того типу, що кооперативні ідеї не тільки проповідував, але практично їх ширив у щоденному житті, у щоденній праці.

Дир. А. Мудрик — це людина чистого характеру, що наполегливо працювала над собою, плекаючи такі чесноти: як відвага, витривалість, правдомовність, солідність, особиста і національна гідність.

Таким його знали його односельчани, таким він був у школі, у війську, як старшина УГА, таким він був у громадській роботі, в „Маслосоюзі", а також і вдома, біля своєї дружини Марії і дітей.

За цю його характеристику і працю дуже високо цінили його співтоварищі-піонери повоєнного молочарства, інж. А. Палій і дир. О. Лис, які разом творили наче одну нову „Руську Трійцю" на економічному полі, за це шанували його всі працівники, шанували його чужі і вороги, але найбільше шанували і любили його широкі маси наших селян, бо не було майже такої закутини в Галичині, де б він не заглянув і не пробував приєднати її до маслосоюзного гурту.

Все і всюди він ставив тверді вимоги до себе і до других, коли йшло про громадське добро і про громадську відповідальність.

Таку „тверду" лінію проводив бл. п. А. Мудрик і в „Центробанку", як заступник, а відтак голова Надзірної Ради, чи як член Контрольної Комісії Ревізійного Союзу Українських Кооператив; таким він був в „Сільському Господарі", в „Рідній Школі, чи як голова кооп. „Пласт" у Львові, або навіть у маслосоюзній кооперативі „Кома" та інших установах і товариствах, де він працював.

З повним запалом працював він і в невідрадних умовинах німецької окупації в 1941-44 рр. Не заломлює і довга мандрівка по Німеччині, де він ввесь час проводить на громадській роботі. Згадаймо Лібен, Відень, а відтак Мюнхен, де ініціює Перший Кооперативний З'їзд, є співорганізатором першої кооп. Централі для українських таборових кооператив у Німеччині, спершу „Центросоюз", а відтак „Унія". Працює також в Українській Санітарно-Харитативній Службі, був головою Головної Переселенчої Управи, деякий час працював в ЗУАДК-у, а рівночасно організував маслосоюзників у Братство Маслосоюзників, збирав фонди на видання історії української молочарнької кооперації.

Не послабла його активність ів Куритибі, в Бразилії, куди виїхав з родиною в 1949 році. Таким він пробував бути і в Канаді, переїхавши з Бразилії в 1951 р., хоч сил було в нього вже менше і здоров'я не дописувало. Він не здавався, до кінця був мужнім, хоч доля часто лукавила з ним.

Пане Директоре! Всі ми присутні і неприсутні, Твої співробітники і співтоварищі праці клонимо низько свої голови над Твоєю домовиною і з глибоким сумом відпроваджуємо Тебе в цю далеку дорогу.

Прирікаємо Тобі в наших серцях зберегти Твою світлу пам'ять чистою і неплямленою, як чистим було Твоє життя і зберегти її для майбутніх поколінь як приклад до наслідування в кожній громадській роботі.

Твоє ім'я записане на віки вічні в історії української кооперації. Осиротіла Твоя Дружина, Твої діти Володимира і Ніна, а також внуки, яким на цьому місці складаю наше щире співчуття від усіх маслосоюзників, можуть бути горді, що мали такого мужа, батька й діда, як гордими є ми всі маслосоюзники, що мали такого директора.

А. Качор

Українська щадниця „Тризуб" в Філядельфії відбула звичайні загальні збори

В Філядельфії 14 лютого відбулись загальні збори Української Щадниці „Тризуб", яка до зборів називалася „Будівельна Кооператива".

Збори вислухали речеві звіти, які склали голова Богдан Хавлюк, фінансовий секретар інж. Володимир Медуха і правний дорадник адвокат Іван Дудун. По звітах відбулась речева дискусія, в якій порушено зміну статуту установи згідно з вимогами стейтових законів, порушено справу діяльности установи, при чому, стверджено, що Щадниця „Тризуб" дає найвищу дивіденду за вкладені гроші, за що признано повне довір'я та й похвалу для уступаючої управи. В дискусіях і запитах слово забирали: д-р Іван Скальчук, інсп. Иосиф Бакай, Володимир Стриковський, дир. Микола Тимків, Ілярій Мазепа, інж. Михайло Ліщинський і Михайло Куриляк. Вичерпні вияснення на запити відносно зміни статуту та й інші дотичні справи дав адв. Іван Дудун.

Збори підкреслили громадсько-суспільне значення Української Щадниці „Тризуб" та її ролю в зорганізованому українському житті і тому винесено постанову включитись в організаційну систему УККА та й інших місцевих організацій. Ухвалено іменувати почесним членом Щадниці — п. Еміля Кульчицького за його віддану й чесну працю для установи напротязі десяток літ.

Згідно зі статутом Щадниці до нової управи вибрано 12 осіб Богдан Хавлюк — голова, інж. Михайло Ліщинський — заст. голови, інж. Володимир Медуха — фін. секретар, Михайло Куриляк — скарбник та Іван Бабяк, інсп. Иосиф Бакай, Евген Білинський, Василь Гнида, Ілярій Мазепа, Петро Мосьондз, Петро Мотрук, д-р Юрій Рибак — директори.

Зборами проводила президія: Богдан Хавлюк — голова і інж. Володимир Медуха — секретар.

Мовчазна українська різдвяна хата в Голливуді

Зліва: пані Орися Бульчак, п. Т. Цюник, Нуся Бульчак, Г. Мантеро і маленька Роксоляна Бульчак, будуча голливудська фільмова зірка, бо вже має контракт на участь в новому фільмі „Анастасія", де гратиме ролю маленької Анастасії. В родинах Бульчаків (братів) теж є члени УНС.

Українське Різдво в Голливуді не пройшло і минулого року незамітно. На виставі „Різдвяні Свята багатьох країн", яка традиційно відбувається тут щороку, українська різдвяна хата притягала найбільше уваги. А влаштували її артисти-декоратори, брати Бульчаки зі своїми дружинами й донечками. Їхня різдвяна хата була найкраща із усіх інших, не тільки своєю оригінальністю, але ще й тим була вона замітна, що про неї писали в англомовній пресі, як про „українську мовчазну різдвяну хату".

А треба було придивлятися найменше півгодини, щоб побачити, що це не якісь німі фігури, а дійсні живі українці. Бо так, як бачимо їх на цій знимці, так стояли вони довгими годинами з маленькими перервами, без найменшого порушення не тільки цілих фіґур, але й по їхніх очах тяжко було збагнути, що це живі люди.

Автор цих рядків бачив, як різні чужинці спеціяльно провокували їх до розмов, щоб переконатися, чи це живі люди, чи німі фігури, а вони стояли як вкопані найменше по півгодини кожний раз.

На маленьких перервах пані Орися Бульчак (стоїть зліва), звертаючися до людей, говорила гарною англійською мовою:

„В Україні немає волі. Існує тільки підземна українська Мовчазна Церква, тож і Різдвяні Свята там мовчазні. А ми ось тут, на вільній землі Вашингтона, демонструємо вам її, дорогі приятелі, щоб вказати вам, що і такої волі немає в Україні". І пояснивши так нашу трагедію в Україні, — говорила довше про звичаї і обичаї наших Свят.

Пані Орися родилась в Канаді, як одиначка українських патріотів Мушуків, які живуть в Торонті. Її українська мова може бути прикладом для деяких українок, що родились в Україні. Два роки тому Орися відвідала Україну, і демонстративно, де тільки мала нагоду, говорила тільки по-українському. Вона моторна, відважна, тож тамошні комісарчуки мали чимало клопотів з нею, а дісні щирі українці подивляли її, що в далекій Канаді виросла така українка.

Від довгих років діяльні українці в Лос Анджелесі щороку влаштовували різні різдвяні вистави, організовані світськими організаціями, або сестрицтвами наших церков, а також й приватними родинами, як ось цим разом панство Бульчаки піднесли свій дар на славу Божу і на честь нашої громади.

Микола Новак

Ню Иорк, Н. И.

РІЗДВЯНА ЯЛИНКА СУМА

У неділю, 26 січня Школа Українознавства Осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки відзначила Різдвяні Свята Ялинкою.

Програма складалася з таких точок: П'єска на одну дію „На Різдво" — А. Радомського, „Вертепик" — Л. Полтави, „Вертепик" — Івги Шугай, 16 збірних і поодиноких декламацій віршів, присвячених Н а родженню Сина Божого та згадкам про різдвяні традиції і звичаї, виступ Дівочого хору СУМА.

Перші чотири точки виконали учні 1, 2, 3, 4, 5, 6 кляс. Вчителі цих кляс з посвятою взялись за підготування своїх учнів. Не мало доклали праці і знання мами та батьки дітей, про що свідчить сценічний одяг і сміливий виступ дітей на сцені. Ось появляються на сцені білосніжні Ангели, у вертепі сидить з Дитятком Божа Мати та сумний Йосип стоїть, похилившись на палицю; з'являються вбогі Пастирі, за ними Царі з дарами, вбрані в кольорові одяги, всі вклоняються Дитятку Божому й співають колядку. Не обійшлось тут і без Жида-гешефтмахера. За хвилин 10 на сцені появляється хата і Господарі. Просяться колядники: Береза, Коза, Козак, торбою. Всі вони веселі й гордий Ірод та Міхоноша з життєрадісні. Колядують „Небо і земля". Через кілька хвилин хата зникає. На сцені появляються Школяр, Школярка і Коза, вітаючи присутніх з Різдвом Христовим, але вскакує на сцену Чорт з вилами і всіх їх розганяє. Повагом підходить до чорта Ірод з золотою короною на голові. Втішаючись тим, що „правду стоптали", починають танцювати. Почувши козацьке гасло „пугу, пу-гу, пу-гу", лякаються. На сцену виходить вусатий Козак із гострою шаблею, замахується нею, і Чорт та Ірод тікають.

Всі декляматори виступали в національних одягах. Ця різнобарвність і різноманітність одягу подобалися глядачам і створювали приємне враження. Вільні рухи виконавців на сцені, вдалі зміни інтонації голосу в грі, виразність у словах, чистота мови — все це зворушувало присутніх і викликало подив, про що свідчили довготривалі оплески.

На завершення програми виступив на сцену дівочий хор Осередку СУМА під керівництвом інж. Романа Степаняка при акомпаніяменті Т. Левицького, та чудово проспівав п'ять колядок і щедрівку. Присутні нагородили їх довгими оплесками. Останню колядку „Бог Предвічний" проспівали всі присутні.

І. Ю.

НОВА ПЛАСТОВА РОДИНА

(З пластового весілля мґра А. Горняткевича з Лілею Волянською)

Гантер, Н. И. — В соняшну суботу 14 вересня 1968 відбулося пластове весілля: мґр Андрій Юрій Горняткевич і „бечелор оф артс" Лілея - Воля Волянська, що пізналися на Пластовій Оселі „Вовча Тропа" в Іст Четгемі, заложили нову пластову родину. Того ж дня рано в гуцульській церкві о. Богдан Смик з Ютики, головний духовник Пласту, відправив співану Службу Божу в намірені молодої пари та виголосив проповідь. Потім поблагословив картину проф. Д. Горняткевича — „Пресвява Трійця".

Після благословення батьків у мотелі „Ксеня", біля 4 год. вирушив весільний похід до церкви. Дружками були: Богданна й Ліда Волянські, дружбами: д-р Любомир Романків і мґр Віллілям Коста. Чину шлюбу з українським Апостолом, св. Євангелієм і „Отченашом", довершили о. Б. Смик і о. Л. Гузар. Співав прегарно мішаний церковний хор ім. Митрополита Андрея Шептицького при церкві св. Юрія в Ню Йорку під мистецьким керівництвом п. Е. Камінського. Молода була членкою цього хору. Два колишні студенти богословії Богдан Косович та Ігор Стасюк відспівали „Ісаіє ликуй". Потім усі складали побажання молодятам, зроблено багато світлин.

В мотелі „Ксеня" відбулося весільне прийняття. Молоду пару привітали стародавнім звичаєм — традиційним короваєм. Головна заля була гарно прибрана квітами, над молодою парою виднів чудовий килим з відзнаками обох пластових куренів: „Сіроманців" і „Перших Стеж". Велика гуцульська панорама та картини Ека створювали ілюзію рідного краю.

Старостою був п. Іван Брикович, братанич матери молодого, який дуже вміло, дотепно, цікаво й коротко розповів про молодят. Мати молодої з Києва, батько з Перемишля. Дідо по матері — професор Іван Шарий — засуджений у процесі СВУ. Дідо по батькові — проф. Павло — відомий педагог і диригент. Молода Лілея-Воля закінчує магістерську аспірантуру з мистецтва. Молодий — „бечелор оф саєнс" з хемії, відтак став магістром славістики, а тепер працює над докторською дисертацією в Каліфорнійському Ун-ті в Берклі. Потім прочитано листи від родини і знайомих з України, Польщі, Австралії та різних міст Америки. Наспіло теж благословення від Архиєп. Івана Бучка з Риму.

Лариса Онишкевич, курінна куреня „Перші Стежі", розказала дотепно, як то вона запросила Андрія на табір „Стежки Культури", запізнала з лілею, що так щасливо закінчилося сьогоднішнім весіллям.

Пані Слава Дубляниця з Торонта у зворушливих словах пригадала, як вона була дружкою на весіллі своєї сестри Галини, бабуні молодої в Коломиї.

Сеньйор родини Бриковичів, брат матері молодого, проф. Роман Брикович з Монтреалю, пригадав, що молода пара отримала благословення з рук Їх Блаженства Верховного Архиєпископа, Кардинала Йосифа Сліпого, та побажав усього найкращого.

Сеньйор роду Волянських мґр Степан де Волянський у красномовних словах склав сердечні побажання для молодої пари.

Батько молодого, відомий мистець і мистецтвознавець, проф. Дам'ян Горняткевич, сказав, що в житті кожної людини бувають хвилини великого щастя, що його досі око не бачило, ані ухо не чуло. Такі хвилини найбільшого щастя він переживає сьогодні з дружиною та цілою родиною.

У глибоко зворушливих словах, повних батьківської любови, подав коротку характеристику улюбленого сина та не менш улюбленої невістки. Син носив з гордістю пластову лілею і вибрав собі живу лілею на товаришку життя. Обоє виросли в мистецьких середовищах батьківських домів і живуть для мистецтва. (Молода гарно співає, грає і малює, молодий співає і грає на бандурі.) Серед весільних гостей був радник Михайло Гарасевич, батько покійного поета Андрія, якого курінь „Сіроманців" вибрав своїм патроном.

Маркіяна Дубляниця Гузар з Торонта своїм чудовим ліричним сопраном проспівала відому пластову пісню Р. Купчинського „Чи знаєш ти найкращу в світі пісню", пізніше ще кілька пісень, м. ін. дует зі своїм чоловіком. Д-р Теод. Крупа, голова Пластового Сеньйорату, сказав теплий привіт від імені пластунів. Д-р Михайло Логаза з Сиракюз привітав це молоде, ідеальне пластове подружжя, з непересічними мистецькими здібностями. Представник хору при церкві св. Юрія в Ню Йорку вітав молоду пару, зокрема молоду, що була прикрасою цього хору. Зворушений батько молодої, д-р Олег Волянський, дякував усім гостям за численну участь. Молодий приєднався до слів свого тестя і висловив від себе та своєї дружини сердечну подяку всім, хто своєю приявністю звеличав їхнє свято.

Вкінці промовив золотоустий о. Б. Смик, кол. парох молодої. Він з радістю говорив про пластування молодят, про тих виховниць, що мали додатний вплив на формування світогляду молодої: Це — Марія Логаза, Володимира Смик, і Любов Крупа. Також молодий має за собою добрий пластовий стаж. Невичерпним джерелом хай будуть для них і надалі в їхній спільній життєвій мандрівці Бог і Україна. Ми винесли з неї незаплямлений пластовий прапор і передаємо його вам, молодим, разом з усіми нашими ідеалами і почуваннями та з побажанням і вірою, що донесете його аж до нашого Воскресення. Відновиться як фенікс Україна під покровом своєї патронки, Пречистої Діви Марії. Молитвою закінчено весільний бенкет.

Ще довго потім співали рідних пісень і вели дружні розмови. Танців не було через недавню смерть бабуні молодого, і тому й число гостей було обмежене. Це гарне пластове весілля замітне тим, що молода пара успадкувала по своїх батьках великий патріотизм, мистецькі дарування і кращі українські традиції Києва, Перемишля і золотого Поділля, а Пласт освічував їм шлях. Тому долучуємося до великого хору побажань для молодої пари: продовжувати і розвивати родові і пластові традиції.

Іван Дурбак
сен. пл. Ч. К.

МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА З УЧАСТЮ УКРАЇНЦІВ У АВСТРАЛІЇ

Брізбан. — У виставці художньої творчости народів, пригнічених комуністичним режимом, взяли участь майже всі нації, представники яких живуть у Австралії, в тому й українці. Організатором українського стенду був Д. Ленчовський, з допомогою упорядниці виставки п-і Сухарської. На українському стенді переважали вишивки, розійшлось багато примірників англомовної книжки Союзу Українських Організацій Австралії, СУОА, „Юмен кередж енд дігніті". Найбільшим успіхом користувались угорський і хорватський відділи, що їх провадили священики. Виставку щороку влаштовує антикомуністична австралійська організація „Громадяни для Свободи".

ФЕДЕРАЛЬНА ТОРГОВЕЛЬНА КОМІСІЯ звітує про висліди найновішого тесту цигарок щодо кількости в них нікотини і смоли. Випробували 126 різних цигарок на окремій машині, яку має ця Комісія. Порівнюючи теперішній тест із жовтневим із 1968 р., стверджено, що 32 назви цигарок збільшеле скількість смоли, а 78 назв збільшили скількість нікотини. Тільки реґулярні цигарки Кент із фільтром виявляють зменшення нікотини, а 14 інших цигарок збільшили кількість смоли, а 78 назов збільшили тини мають цигарки : реґуляр. Марвелс (фільтр) — смоли — 4, нікотини 0:1! реґуляр. Сано (фільтр) — смоли 4, нікотини 0.2; Карлтон (кінґ) фільтер — смоли — 5, нік. — 0.1.

УВАН у ЗСА вшанувала 60-ліття проф. Ю. В. Шевельова

Українська Вільна Академія Наук у ЗСА відзначила урочистою конференцією 14 лютого 1969 р. 60-ліття свого дійсного члена Юрія Володимировича Шевельова, професора Колюмбійського Університету, лінґвіста і літературознавця, відомого своїми дослідами в галузі історії східно-слов'янських мов. Конференція відбулась з ініціятиви учених-славістів молодшої ґенерації і притягла численну авдиторію людей різного віку, розмаїтих фахів і національностей.

Конференцію відкрив президент УВАН у ЗСА, проф. о. З. Архімович, який привітав ювіляра і відзначив його діяльність як президента Академії в роках 1959-61. Заступивши покійного проф. М. О. Ветухова, проф. Ю. Шевельов успішно продовжував видавничу діяльність Академії: він зредаґував два випуски англомовних „Аналів" Академії і англомовний збірник „Шевченко". Під час його президенства був куплений власний будинок Академії.

Доповіді про наукову і публіцистичну діяльність Ю. В. Шевельова

Про мовознавчі праці професора Ю. В. Шевельова говорив професор Ратґерського Університету, І. М. Фізер, згадавши про дослідчі роботи ювіляра в ділянках слов'янської фонології, морфології та синтакси. З-поміж багатьох праць, він відзначив його українознавчі студії, а зокрема працю про синтаксу української мови, що вже видана англійською і німецькою мовами. Доповідач схарактеризував працю Шевельова про праісторію слов'янських мов, що вийшла у видавництві Колюмбійського Університету, як одну з найважливіших публікацій в історії славістики. В своїй доповіді проф. Фізер провів аналогію поміж науковим вкладом професора Грушевського в ділянці української історії. І перший, і другий об'єктивно довели національну самобутність та інтеґральність української мови й української історії.

Про проф. Ю. В. Шевельова, як літературознавця, доповів проф. Г. О. Костюк. Він зазначив, що проф. Ю. Шевельов почав друкувати свої лінґвістичні праці в 1934 р. і відомий у світі як славіст-мовознавець. Але поруч з тим, проф. Шевельов також працював і працює як український літературознавець і літературний критик. З його 400 бібліографічних позицій, 199 — літературознавчі праці. Перша розвідка — про стиль Тичини — була надрукована 1940 року. Остання — про Франкового „Мойсея" щойно з'явилась у виданні УВАН у ЗСА. Проф. Костюк відзначив, що ювіляр зробив чимало літературознавчих відкрить, досліджуючи мало відомих українських письменників початку 19-го століття. Цікаві й цінні його роботи про українських неоклясиків та про літературний ренесанс на Україні в двадцятих роках.

Проф. М. О. Степаненко назвав свою доповідь „Проти хвилі: ідеологічна незгода Юрія Шевельова" і дав спробу характеристики літературно-критичних і публіцистичних праць ювіляра, друкованих під псевдонімами „Шерех" і „Шевчук". Блискучі есеї ювіляра доповідач поставив поруч із творами корифеїв української літератури. Розквіт творчости Шереха припав на перші повоєнні роки, коли він виступив проти панівної в українському суспільстві ідеології. Пізніше він „капітулював" перед еміґраційним суспільством, проголосивши у своїй книжці „Не для дітей" смерть Шереха.

Далі проф. Фізер повідомив про привітання, що надійшли від проф. О. Оглоблина, проф. П. В. Одарченка, Вашінґтонської групи УВАН у ЗСА, проф. О. Пріцака з Гарварду, Василя Барки і Музею-Архіву УВАН у ЗСА ім. Д. Антоновича.

Доповідь проф Б. Унбеґауна — „Східно-слов'янські літературні мови"

В другій частині конференції виступив з доповіддю про східно-слов'янські літературні мови професор Нюйоркського Університету Борис Унбеґаун. Проф. Фізер представив доповідача, як видатного славіста, відомого своїми дослідами східно-слов'янських мов. У зв'язку із своїм сімдесятиріччям, він він недавно удостоївся аж трьох „фестшрифтів".

Взявши слово, проф. Унбеґаун сказав, що ті, хто запрошували його зробити доповідь в Академії, не попередили, що тут буде така урочистість. Та він радий взяти участь у вшануванні проф. Ю. Шевельова і повинен підкреслити, що тепер нема праці з славістики, де б не було згадки про праці Шевельова. Далі він сказав, що тема його доповіді — літературні східно-слов'янські мови, тобто російська, українська і білоруська, має бути цікава для українців, як виклад поглядів на українську мову ученого не-українця.

Доповідач ствердив, що на відміну від інших мов, наприклад, романських, східно-слов'янські мови близькі в діялектній основі, але їх літературні мови далекі. Отже, селяни-українці і селяни-росіяни можуть легше порозумітися між собою, ніж інтеліґенти. Проф. Унбеґаун прочитав російською мовою цитату з газети „Правда" і показав, що тут майже всі слова або походять з церковно-слов'янської мови, або запозичені з чужих мов. Прочитавши переклад тої ж цитати на українську мову, він показав, що більшість слів в українській літературній мові походить з її діялектної основи. Така різниця в літературних мовах походить від різниці в їх розвитку. Проф. Унбеґаун коротко накреслив розвиток російської літературної мови, яка розвилась на основі церковно-слов'янської мови (македонського діялекту), що була імпортована до Києва в IX-X століттях. Книжки, написані македонським діялектом, не перекладалися. Ця близькість місцевої слов'янської мови і імпортованої мови відбилась у літописах. В XIV столітті уже можна говорити про російську, українську і білоруську літературні мови. В кінці XIV століття турки захопили Балканський півострів, багато слов'ян еміґрувало до Московського князівства і на якийсь час затримало при житті церковно-слов'янську мову, як мову слов'янського спілкування. „Мертва" мова відродилась, але не була в стані затримати розвиток нової версії літературної мови, що вбирала в себе і чужомовні і народні лексичні елементи. В Росії до середини XVII ст. була двомовність: „Утилітарна" російська мова і „вища" церковно-слов'янська. В середині XVII ст. почалось злиття двох мов, у наслідок чого постала сучасна російська літературна мова, на якій в кінці століття з'явилась світська література з новими темами, для нового читача. Що ж вийшло? Чи це була „русифікована церковно-слов'янська мова", чи „слов'янізована російська мова"? Проф. Унбеґаун стоїть на першій з цих позицій.

Розвиток української літературної мови йшов зовсім інакше. В київський період прийшла та ж церковно-слов'янська мова, яка однак не затрималась, бо на відміну від Росії в Києві не було пізнішої болгарської еміґрації. У XVI ст. на Україні і в Білорусі утворилася спільна літературна мова, яка формувалась під значним впливом польської та навіть латинської мов. Цей процес був припинений несприятливими для України політичними подіями. В XVII ст. верхівка українського суспільства русифікувалась, але XVIII вік приніс в'дродження. Котляревський своєю „Енеїдою" дав початок українській літературній мові, створеній на діялектній основі.

Всі три східньо-слов'янські літературні мови мають свої відмінні історії. Історії білоруської та української мови в деякому відношенні подібні. Російська літературна мова сформувалася на церковно-слов'янській лексичній та синтаксичній основі. Її словник широко поповнився в XVIII ст. словником західньо-европейських мов. Українська літературна мова зформувалась на народній діялектичній основі і з кінцем XIX століття устабілізувалась в ділянці синтакси в Галичині. Так само як і XVII ст., тут позначився вплив польської мови. Українська і російська літературні мови відмінні своєю лексичною, синтаксичною, а в деякому відношенню і морфологічною структурою.

Закінчення конференції

Заключне слово проф. Ю. Шевельова було жартівливе і тепле. Він подякував доповідачам і організаторам конференції і заперечив деякі ювілейні перебільшення. Після конференції був товариський чай і багато розмов.

Л. Дражевська

ВІСТІ З ТОРОНТА

Ювілейні Загальні збори. 23 лютого відбулися 25-ті ювілейні загальні збори одної із найстарших у нашому місті Української Кредитової Спілки, яка приміщується в Домі УНО при 297 Коледж вул. Звіти керівних органів показали, що кредитівка розвивається якнайкраще. Майно її перевищує понад сім мільйонів долярів. Кредитівка уділила самих особистих і морґеджових позик на суму 4 мільйонів долярів. Понад 8 тисяч дол. видано на суспільно-громадські цілі. Збори висловили признання для керуючих органів, підкреслюючи вклад їхньої праці, та новим вибором доповнили керівні органи. Треба відмітити, що довголітнім і відданим головою дирекції кредитової спілки є дир. В. Ситник. Контрольну Комісію очолює інж. М. Селешко, а кредитовим комітетом керує п. Т. Хамула. Штаб працівників під проводом управителя Ю. Темника і його заст. О. Максимова виконують свої повинності на повне вдоволення численних відвідувачів.

10 років „Пісні України". Десять років тому в березні 1959 р. всім відома сьогодні українська щоденна радіопрограма „Пісня України" вперше розпочала свої пересилання. Далеко від рідної землі на хвилях етеру пролунала українська пісня. Із скромних початків під енерґійним проводом керівника-ентузіяста, п. П. Наумчака та його дружини п-ні Вікторії, і визначного мистця живого слова п. Ю. Почепюка та інших, радіопрограма стала щоденною і поважною трибуною голошення української правди, пісні, музики і слова в етері. До щоденних пересилань доходять оголошення комерційного і приватно-громадського характеру, матеріяли присвячені важливим подіям в українському житті, найновіші щоденні вістки, виступи визначніших громадських, політичних і церковних представників, виступи визначних наших мистців і ансамблів, пісня, музика, спортова і дитячі хвилини.

Співає Йосип Гошуляк. 30 березня о год. 7-мій веч. в залі школи Бікфорд Парк при Крісті і Блюр вул., відбудеться концерт нашого співака (бас) Йосипа Гошуляка. Квитки вступу можна набувати в усіх українських книгарнях. Організаційною підготовкою концерту занявся п. Пашковський. Й. Гошуляк не потребує реклями. Багато вже мали нагоду любуватись його чудовим голосом і мистецьким виконанням.

Шевченківський концерт. Управа Комітету Українців Канади, Відділ Торонто, подає до відома, що концерт в честь Т. Шевченка відбудеться 23 березня о год. 3.30 по пол. в залі Централ Технікел Скул, вул. Гарборд і Липпинкатт. У концерті бере участь шкільна молодь Курсів Українознавства. Численною участю, разом з нашою молоддю віддаймо поклін Великому Кобзареві.

Помер інж. Павло Танчак. 22 лютого на 61-му році трудолюбивого життя відійшов у вічність визначний суспільно-громадський і церковний діяч сл. п. інж. Павло Танчак. Похорон відбувся 25 лютого при великому числі учасників, які прийшли, щоб віддати послідну прислугу покійному з Святомиколаївської церкви на цвинтарі „Проспект". Сл. п. інж. П. Танчак був довголітнім активним членом Братства Українців Католиків, секретарем відділу при Святомиколаївській церкві, Головою Контрольної Комісії Головної Управи БУКК, та членом багатьох інших світських і церковних організацій й установ. Від БУКК Покійного прощали інж. О. Клюфас і мґр М. Поронюк — голова Крайової Управи БУКК. По похоронних обрядах відбулися поминки. У глибокому смутку Покійний залишив дружину Богуславу, п'ятеро дітей, двох з'ятів, троє внуків та дальшу родину і велику громаду приятелів.

Величаве відкриття Дому. Понад тисячу осіб, які заплатили по 50 дол. за квитки вступу, взяли участь у торжественному відкриттю Українського Дому при вул Кристі. Це була маніфестація сили і незломности українського духа і патріотизму, бо коли врахувати, що Торонто „будується" і росте та що майже кожна організація і парохія мають свої потреби, то така участь і жертвенність, — це доказ великих національних вартостей. Преосвященний Владика Кир Ізидор в співслуженні о. прот. Ференсіва в заступстві Української Православної Церкви, та багатьох отців духовних Торонта довершив посвячення Дому, та виголосив прекрасне слово. Стяжку перетяв і відкрив Дім міністер І. Яремко, який заступав провінційний Уряд. Федеральний Уряд заступав Дост. Геллер — міністер транспорту і заступник прем'єра, були визначні представники міста і наші приятелі посли провінційні і федеральні. Програмою вміло проводив мґр. Т. Буйняк. З привітами виступали представники наших торонтських організацій, установ, товариств. УНС і „Свободу" репрезентували члени Головного Уряду.

В. Дідюк

ПІСЛЯ ПОДОРОЖІ ПРЕЗ. Р. НІКСОНА

(Закінчення зі стор. 2-ій)

шляхом Мендеса - Франса. Коли 20 років тому стояло питання червоної небезпеки для Европи, то тепер небезпека збоку Китаю відчутніша у Сан Франсіско, як у Римі. Европа хоче, щоб з американського боку був вияв розуміння зміненої ситуації. І у виступах Р. Ніксона, в його тоні, в факті його приїзду до Европи напередодні потягнень у напрямку Москви й Пейпінґу — Европа відчула те, що хотіла відчути.

Р. Ніксон не підписав жадного договору, він не переговори, а лише розмови. Але ці розмови поклали тривкий психологічний і навіть конкретний ґрунт під майбутні зговорення і дії. І в цьому величезний успіх його подорожі.

Нею він дуже зміцнив свій особистий престиж в Европі. Европейська преса залюбки писала про нього, як про людину, що важким трудом добилась місця в Білому Домі, але не виблискуватиме фаховістю Джансона й високим летом Кеннеді. Сьогодні преса пише, що він — велика індивідуальність, яка обіцяє розв'язку тих пекучих проблем, що палахкотять на обрії. Мало яка подорож дає так багато.

Т. Дж.

Ню Йорк, Н. Й.

ВЯЧЕСЛАВ ВИШНЕВСЬКИЙ ВИСВІТЛИВ ЗНІМКИ ПРО АРХІТЕКТУРНЕ БАГАТСТВО КИЄВА

21 грудня 1968 р. в УНДомі під час традиційного товариського Миколаївського Вечора, влаштованого місцевою клітиною У.А.Т. „Зарево", Вячеслав Вишневський доповідав на тему „Вічний Київ — місто моїх мрій" та висвітлив непересічної вартости прозірки.

Прелеґент відвідав літом 1968 р. Україну, зупинився найдовше в Києві, досліджуючи його історично-релігійні пам'ятки. Маючи широке знання про українську архітектуру й мистецтво і відповідну фотографічну апаратуру (сочки і т.п.), зробив рідкісні знимки із об'єктів звичайно недосяжних для людського ока.

На вечері *показано* архітектурне та мистецьке багатство найстарщої пам'ятки й одної з найкращих пам'яток світового мистецтва Софійського Собору, а також Андріївський Собор, оцілілі частини Лаври, Золоті Ворота й інше. Зосереджуючися над старовиною, відвідувач дуже цікаво схопив життя Києва (днем і ніччю), показуючи Хрещатик, Оперу, а особливо чудовий вид на Київ з Дніпра.

Все це являє собою цікавий матеріял, з яким було б корисно запізнатися фахівцям і ширшому загалові громадянства, а особливо молоді.

Туристи, які мають намір в майбутньому відвідати Україну, повинні собі поставити як одно з важливіших завдань відвідати найважніші історичні пам'ятки України. Це не тільки збагатить їх знання України, але також допоможе тим, які борються за збереження історичних пам'яток на Україні.

В. П.

В-ВО „УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО" В ПАРИЖІ НАБУЛО ВЛАСНУ ДОМІВКУ

Париж. — Видавництво і тижневик „Українське Слово" набули власну домівку в центральному районі Парижу. У домівці приміщена також друкарня. У лютому посвятив ті новонабуті приміщення о. протопресв. І. Ваčинський, адміністратор УАПЦеркви на Бельгію, Голляндію і Францію. Під час церемонії посвячення був, між іншими, присутній голова ПУН та головний редактор „Українського Слова" О. Штуль - Жданович.

Поведінка молоді — невідповідна

Дуже часто писалося та говорилося в минулому про те, що наша молодь не бере участи в імпрезах та концертах, влаштовуваних з нагоди національних свят. Одним з аргументів, які молодь висувала в своїй обороні, було те, що численні, довгі а часто і нудні промови знеохочували її та відстрашували від таких імпрез. Ніде ж правди діти, ці марафонські промови відстрашували та нудили не тільки молодь.

Врешті хтось впав на щасливу думку, що найвищий вже час елімінувати безконечні ораторські виступи та новим підходом до оформлення програм зробити їх більш динамічними, цікавішими.

Вже сама реклама в пресі та в інших повідомленнях про те, що цим разом програма Шевченківського свята в Ню Йорку буде „іншою", притягнула в неділю 9-го березня немало публіки. Заля не світила порожніми кріслами і наша молодь своєю присутністю чисельно дописала.

На жаль, вже від самого початку програми прийшлося зі сумом ствердити, що молодь дописала тільки чисельно. Правда, були і такі, що поводилися спокійно, сиділи чемно та з належною увагою слідкували за дією на сцені. Але таких була абсолютна меншість. Більшість дуже чітко задемонструвала своє цілковите незрозуміння ідеї патріотичної імпрези. Кому прийшлося сидіти „на бальконі", завойованому нашими підлітками, приходилося з великим трудом ловити слова зі сцени. На бальконі гуділо як в млині. То тут то там тріскали сидження крісел, чулося безперивні хіхи-сміхи та напівголосні немудрі коментарі-зауваги відносно акції на сцені. Безперервне вештання то вниз то вгору, безпардонне входження та виходження зі залі через двері, які зачиняються з немалим лоскотом, теж нічим не поліпшувало ситуації.

З жалем треба ствердити, що в загальному розгардіяші брали участь не тільки 10-12-літні, але навіть і ті, яких серед нормальних обставин слід називати би „паннами" та „кавалерами".

Жалюгідним явищем було і те, що майже всі ті, які прийшли сюди з наміром мати „ґуд тайм", є членами патріотичних молодечих організацій. Дивно, що ніхто зі старшого громадянства, яке попало на балькон, ані ніхто з нечисленної культурної молоді, не знайшов цивільної відваги втихомирити розгукану молодь.

Коли напівголосні коментарі з підсмішками продовжувались навіть під час рецитації „Заповіту", я рішуче звернув увагу одному молодцеві з містечка Т., що вже час найвищий замовчати. Після закінчення Свята він... погрозив мені побиттям. Шкода, одначе, що не попробував... Довідався я, що цей юнак походить з „доброї родини", є членом молодечої організації і навіть відбув „Кадру Виховників".

Щоб в будучності втримати належний спокій на поважних імпрезах, побажаним було б, щоб молодь займала місця поруч зі своїми батьками, де не матиме такої свободи бешкетувати. Доцільно було б теж, коли б вибрані серйозні юначки та юнаки СУМА та Пласту в уніформах дижурували під час імпрез, головно на бальконі, та своєю присутністю впливали на тих, які не мають пошани до історичних подій і національних героїв, яким посвячені імпрези, ані до виконавців програми, ні врешті до загалу глядачів.

13

З життя Менор Джуніор Коледжу

В житті інституції, зокрема школи середнього чи вищого типу, відіграють головну ролю ті, що нею керують. Із приходом нових людей, не раз творчих індивідуальностей, дана інституція відживає, досягає вищих щаблів розвитку. З підвищенням кваліфікацій проводу та членів факультету удосконалюється і сама інституція. Це стосується саме в нашім випадку і до Менор Джуніор Коледжу.

Президентка Коледжу Мати М. Єроніма осягнула ступінь д-ра філософії. Цей академічний титул здобула Мати Єроніма 27 травня 1968 р. в Католицькім Університеті Америки, факультет педагогіки у Вашингтоні, оборонивши дисертацію на тему „Роля мирян в Радах Довірених при католицьких вищих школах в ЗСА". З абстракту згаданої дисертації довідуємося, що є вона вислідом наполегливої праці і докладних студій постанов Другого Вселенського Собору та студій великої кількости джерельного матеріялу, зібраного впродовж років педагогічної праці самої авторки, а також з багатьох інших інституцій. Роля мирянина стає щораз важливішою. Академічний осяг Матері Єроніми є також осягом Менор Джуніор Коледжу, і в процесі праці це напевно відчується в його діяльності.

Професор хемічних предметів, Мати М. Богданна, здобула таке довір'я серед колеґ даного фаху з інших дволітніх коледжів, що її обрано предсідницею на Конференції Хемічних Наук у Дволітніх Коледжах Східних Стейтів, що відбулася 11-14 жовтня 1968 р. в Массачусетс. Ця конференція мала за мету встановити стандарт праці і програми курсів хемії для дволітніх коледжів в ЗСА. Участь в такій конференції вносить свіжеі подихи також у ведення навчання у власній інституції.

Цього року маємо також нові сили у факультеті Коледжу: Анна Горстман — градуювала в 1967 р. з Коледжу св. Трійці у Вашингтоні; викладає англійську мову, журналістику і дикцію; також Кароля Сейлер — градуювала в Індіяна університету і викладає стенографію і машинописання в програмі секретарських студій. П. Сейлер працює над магістеркою в Темпел Університеті.

З Темпел Університетом зв'язаний також Г. Фінлейсон, викладач психології, який працює над своїм докторатом у цім університеті. Крім того, відбуваються нові курси порівняльних студій різних віровизнань; при чім гебрейську релігію викладає рабін Фухс. Курс права в Діловодстві проводить Леонард Гольдман, а Тобі Ґросвальд веде курс медичної, правничої, адміністративної і загальної стенографії.

Серед викладачів Коледжу присмно привітати цього року Андрія Шуля, українця, який закінчив музичну школу Джуліярд та ґрадуював з Радґерс університету, а також студіював у Бруклинському коледжі. Тепер працює над докторатом в Темпел університеті. А. Шуль провадить курс хорової літератури, теорії музики, а також викладає англійську мову і літературу; є при тому дорадником Драматичної Студії та дорадником літературного журналу Коледжу. Щирий ентузіязм, щодо педагогічної праці, досконале володіння англійською і українською мовами, та замилування музичними і драматичними програмами найкраще характеризують ролю А. Шуля в Менор Джуніор Коледжі.

За ініціятивою дирекції Коледжу та при активній співдії А. Шуля відбуваються організовані відвідини культурних імпрез студентами коледжу, — був це симфонічний концерт високого мистецького рівня в Музичній Академії; диригував кемденською оркестрою маестро Лінґ Танґ, а чільною солісткою була П. Юдита Блеґен, кольоратурне сопрано. Також організовано відвідини кінотеатру з фільмом „Макбет" за Шекспіром, у виконанні британських акторів.

Відбуваються на терені Коледжу відчити запрошених лекторів. Дотепер відбувся відчит д-ра Менсера з університету Вілляновн на тему системи американських виборів та відчит проф. Папарела про проблеми статевого життя і хибне трактування цих проблем сучасним суспільством. Такі відчити дають нагоду до роздумів та виміни поглядів на терені Коледжу.

Найважливішою подією майбутнього в житті Коледжу буде посвячення нового будинку бібліотеки, що відбудеться 23 березня 1969 р.

Н. І. П.

Концерт колядок і щедрівок в Українському Музичному Інституті в Ню Йорку

З ініціятиви голови Батьківського Комітету при УМІ, пані Стефанії Нагірної, 2-го лютого Український Музичний Інститут разом з Батьківським Комітетом влаштував вечір колядок і щедрівок, при вщерть виповненій залі Літературно - Мистецького Клюбу. Вступне слово виголосила пані Мирошниченко - Кузьма, керівничка відділу УМІ в Ню Йорку. Програму почав хор музичного садочка, який проспівав „Бог Предвічний", „На Україні ясная зоря" і „Щедрик - Ведрик", акомпаньовав проф. Іван Недільський. Маленькі діти закінчили свій спільний виступ новорічним віншуванням „Сієм, сієм, посіваєм", посіваючи присутніх пшеницею.

Деклямували Оленка Пенна, Дзвінка Кобаса, Андрій Ганкевич і Адріян Кутко. Співали Зірка Масевська, Влодко Яремчук і Роксоляна Лучечко. Всі з музичного садочка. Акомпаньювала зручно хорові і маленьким солістам пані Е. Чапельська.

Нестор Цоритко, як гість УМІ, заграв на фортепіяні дві колядки. Оля Шевчук на фортепіяні заграла три колядки.

Новинкою був виступ недавно зорганізованого хору при УМІ, який проспівав лемківську колядку „Ой зашли зашли з неба янголи". Лариса Магун проспівала на тлі хору колядку Вас. Барвінського. Опісля хор виконав „Бог ся рождає". Ігор Магун сказав віншування.

Ірена Рудницька і Марта Кандюк заграли два фортепіянові дуети Ігоря Белогруда. Талановитий Олесь Кузишин разом зі своїм малим співав дві колядки. Олесь сам уложив ці колядки на два голоси і написав до них фортепіяновий супровід, який він також виконував.

І знову гість УМІ: Оля Шемотило виконала І. Соневицького „Бог Предвічний". На зміну йшла деклямація Ігоря Магуна, Марта Якимчук заграла дві колядки, Віра Семущак заграла на фортепіяні також дві колядки.

Концерт закінчив хор УМІ трьома щедрівками на три голоси, виконані а капеля: „Там на горі, там дзвін дзвонить" і „Ой сивая та і зазуленька" укладу М. Гайворонського і „Прилетів сокіл" В. Ступницького. Щедрівку „Ой сивая та і зазуленька" заспівували: Ганя Городинська, Оля Шевчук, Оксана Вербовська, Христя Салачинська, Ігор Магун, Оксана Гаврилюк і Роземарі Ґульовата. Керівничка хору Калина Чічка - Андрієнко подякувала присутній голові Батьківського Комітету, пані Нагірній, за щиру заохоту до праці над дитячим хором, який може вишколити дітей на майбутніх добрих користів.

Фортепіянові сольові точки були приготовані пані Е. Чапельською, а дует пані Мирошниченко - Кузьма.

Після концерту присутні скористали з буфету, який влаштували жертвенні і невтомні пані й панове з Батьківського Комітету.

Калина Чічка-Андрієнко

„ЄВАНГЕЛЬСЬКА ПРАВДА" ОПУБЛІКУВАЛА СТАТУТ РУЄЦК

Торонто. — Журнал „Євангельська Правда" з лютого ц. р. надрукував текст статуту Ради Українських Євангельських Церков у Канаді, РУЄЦК, з осідком у Торонті, в якому, сказано про завдання РУЄЦК: „РУЄЦК — це допомогова й репрезентативна організація українських євангеликів у Канаді. Її завдання є: об'єднувати до співпраці усіх українських євангеликів, допомагати в проповіді Божої Євангелії й у співпраці всім українцям є в ангеликам, обзнайомлювати канадське суспільство з працею й завданням українських євангеликів, інформувати канадське суспільство про дійсний стан речей „релігійної свободи" за залізною куртиною, правдиво висвітлювати потребу Євангелії між українським народом, і вести акцію допомоги всім українцям, а перш усього євангеликам".

Літературний конкурс СУА

Науково - Літературний Фонд ім. Лесі і Петра Ковалевих при Союзі Українок Америки проголошує:

1. ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС на історичну повість або оповідання.

Тему до цього твору можна зачерпнути з якогонебудь відтинку нашої історії з позитивним державницьким насвітленням.

Літературне жюрі у складі: Іван Коровицький, Дмитро Левчук, д-р Наталя Пазуняк, провівши оцінку надісланих рукописів, признає одну нагороду у сумі 400 долярів.

Реченець конкурсу: 31-го грудня 1969 р. Рукописи надсилати в трьох примірниках на адресу Централі СУА у Філядельфії. Прізвище автора слід подати під псевдонімом, а справжнє прізвище в запечатаній коверті.

2. НАУКОВИЙ КОНКУРС на історичну працю (монографію).

Темою її може бути якийнебудь відтинок історії України з позитивним державницьким насвітленням. Рукопис повинен обіймати найменше 100 ст. машинопису.

Наукове жюрі у складі: проф. Олександер Оглоблин, д-р Григор Лужницький, Дмитро Левчук, провівши оцінку надісланих творів, признає одну нагороду у висоті 400 дол.

Реченець конкурсу: 31-го грудня 1970 р. Рукопис надсилати на адресу Централі Союзу Українок Америки:

Ukrainian National Women's League, 4936 N. 13th St., Philadelphia, Pa. 19141.

Екзекутива СУА

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 22-го БЕРЕЗНЯ 1969 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва „Верховина" — 184 Відд. о год. 4-ій по пол. в домівці В-ва „Вулава", 423 Схід 9-та вулиця на Мангаттані зі звичайним порядком річних загальних зборів. Проситься членів до численної участі у зборах. — П. Содоль-Зілинський, предс., В. Ластовецький, секр.

Посмертні згадки

ОЛЕКСАНДРА ШАФРАНСЬКА з роду ШИДЛОВСЬКА, довголітня членка Т-ва ім. Є. Коновальця — 238 Відд. УНС в Бостоні, Масс., померла 19 лютого 1969 р. на 80-му році життя. Покійна нар. 12 березня 1890 р. в с. Даниківці, пов. Зборів, Зах. Україна. До ЗСА прибула перед 1-ою світовою війною до Бостону і тут жила до смерти. Була членкою С-ва Преч. Діви Марії при Укр. Правосл. Церкві св. Андрея. До УНС вступила в жовтні 1926 р. та була зразковою членкою. Залишила в смутку доньок: Софію, Марію і Анну, 9 внуків і 5 правнуків і 2 сестри. Похорон відбувся 22 лютого 1969 р. з пох. заведення до церкви св. Андрея, а звідтіля на цвинтар Маунт Гоп у Джамейці Плейн, Масс. при численній участи рідних, приятелів і членів УНС.

Вічна Їй Пам'ять!

Анна Ремик, секр.

ІВАН ТРИГУБЕНКО, член Відділу 290 УНС в Балтимор. Мд., помер 14 лютого 1969 р. на 77 р. життя. Покійний походив з с. Бригадівка, Полтавщина, Україна. До ЗСА прибув 1949 р. Лишив у смутку дружину Стефанію і 2 синів: Богдана і Олега з дружинами та 4 внуків. Похорон відбувся 17 лютого 1969 р. з Укр. Правосл. Церкви св. Михаїла при участи рідні, приятелів і членів Відділу на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Іванюк, секр.

Розшуки

ДОЧКА У ЛЬВОВІ ПОШУКУЄ СВОГО БАТЬКА

Володимира Заяця
СИНА ЮРІЯ

що народився в с. Снятинка, кол. Дрогобицької області, мужа Марії, родом із с. Рихтичі. Пошукуваний Володимир Заяць, працював в тартаку в Бориславі, і на правій руці має відтятий пів вказівного пальця. Має перебувати в Канаді біля Торонта. Ласкаві інформації прошу подати на адресу:

Іван Заяць
68-49 Exeter Street
Forest Hills, N.Y. 11375

Часописи в Канаді проситься про передрук цього розшуку.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання — це сила.

ТАРЗАН, Ч. 6150 Несподівана втеча чужинця!

Таємничий чужинець пробує втікати, але не знає, як дуже схопили його в клітку стрімкі скелі кратеру.

Він не є нашим приятелем, Тарзане! Краще — вбиймо його!

Стривай, Іто. Хай я сам пораджу собі з ним! Не кидай цієї сокири!